

Verbreiding Meijepad/Fietspad F514 Nieuwkoop en natuurwetgeving

Quick scan

Verbreiding Meijepad/Fietspad F514 Nieuwkoop en natuurwetgeving

Quick scan

september 2014

C.T.M. Vertegaal

In opdracht van:

Provincie Zuid-Holland/Directie Ruimte en Groen
Afdeling Projecten en Programma's/Uitvoeringsprogramma Fiets

Vertegaal Ecologisch Advies en Onderzoek
Middelstegegracht 87v
2312TT Leiden
T 071-5141069/
M 06-26027093
e-mail: vertegaal@adviseurs-ecologie.nl

Inhoud

1.	Inleiding.....	6
1.1	Aanleiding en achtergrond.....	6
1.2	Quick scan.....	6
1.3	Leeswijzer.....	6
2.	Verbreiding van het Meijepad.....	7
2.1	Tracé.....	7
2.2	Verbreiding fietspadverharding.....	8
2.3	Aanleg wandelpad.....	8
2.4	Situatieschets van het tracé.....	33
2.4	Situatieschets van het tracé.....	33
3.	Toetsingskader natuur.....	10
3.1	Inleiding.....	10
3.2	Natuurbeschermingswet/Natura 2000.....	10
3.3	Ecologische Hoofdstructuur.....	12
3.4	Flora- en faunawet.....	15
4.	Beschermde natuurwaarden rond het tracé.....	16
4.1	Habitats en soorten met een instandhoudingsdoelstelling N2000.....	16
4.2	Beheertypen EHS.....	24
4.3	Beschermde soorten Flora- en faunawet.....	24
5.	Mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden.....	26
5.1	Soorten en habitats met een instandhoudingsdoelstelling.....	26
5.2	Wezenlijke kenmerken en waarden EHS.....	28
5.3	Beschermde soorten Ffw.....	28
6.	Advies aanpak vervoltraject.....	30
6.1	Algemeen.....	30
6.2	Natura 2000/Natuurbeschermingswet.....	30
6.3	EHS.....	31
6.4	Flora- en faunawet.....	31
	Literatuur/bronnen.....	32

Afbeeldingen

- 1.1 Fietspad F514/Meijepad in het Uitvoeringsprogramma fiets 2012-2016
- 2.1 Voorgenomen tracé verbreding Meijepad
- 2.2 Plankaart Meijepark in Stedenbouwkundig Uitwerkingplan
- 2.3 Voorbeeldprofielen fiets- en wandelpad
- 3.1 Begrenzing N2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck in de (wijde) omgeving van het Meijepad
- 3.2 Begrenzing Ecologische Hoofdstructuur in de omgeving van het Meijepad
- 3.3 Doelen Ecologische Hoofdstructuur volgens Natuurbeheerplan Zuid-Holland (ontwerp 2014)
- 4.1 Voorkomen habitattypen in de wijde omgeving van het Meijepad (bron: Provincie Zuid-Holland)
- 4.2 Habitattypen in de directe omgeving van het Meijepad (tracégedeelten 2d en 3a)
- 4.3 Waarnemingen meervleermuis Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2003-2009
- 4.4 Waarnemingen noordse woelmuis Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2003-2009
- 4.5 Territoria van de snor in 2006
- 4.6a/b Index aantalsontwikkeling snor in Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en heel Nederland
- 4.7 Territoria van de rietzanger in 2006
- 4.8a/b Index aantalsontwikkeling rietzanger in Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en heel Nederland
- 4.9 Aantallen smienten en krakeend (seizoensmaxima) in de periode 1975/1976 t/m 2010/2011 in Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Tabellen

3.1 Overzicht instandhoudingsdoelen in 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck'

Bijlagen

3.1 Instandhoudingsdoelen N2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck'

3.2 Relevante verbodsbepalingen Flora- en faunawet

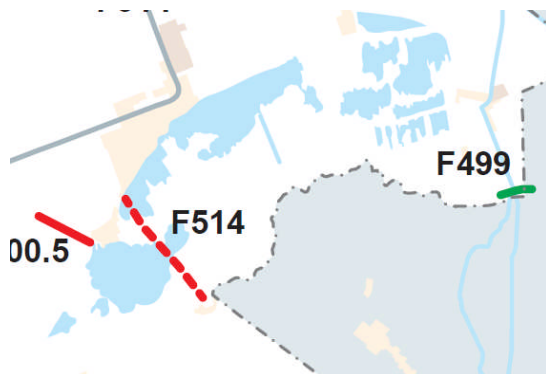
4.1 Schets huidige situatie omgeving tracé en omgeving

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en achtergrond

De gemeente Nieuwkoop heeft het voornemen het huidige smalle fietspad tussen de Meije en het zuidwestelijk deel van Nieuwkoop, het zgn. Meijepad, te upgraden door het profiel van het bestaande fietspad te verbreden, het pad opnieuw te verharderen en een nieuw vrijliggend wandelpad erlangs aan te leggen. Dit plan maakt als fietspad F514 deel uit van het Uitvoeringsprogramma Fiets 2012-2016 van de provincie Zuid-Holland; zie afb. 1.1.

Afbeelding 1.1 Fietspad F514/Meijepad in het Uitvoeringsprogramma fiets 2012-2016

Het Meijepad is een sinds lang bestaand pad. Het wordt reeds als kerkepad vermeld op topografische kaarten uit de 19de eeuw. In het provinciaal Fietspadenplan 1977/1986 is het opgenomen als 'bestaand fietspad'. Het Meijepad ligt voor een groot deel in het streng beschermde Natura 2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' dat tevens deel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur. Ook komen in de omgeving van het pad planten en dieren voor die beschermd zijn op grond van de Flora- en Faunawet. Dit betekent dat bij de upgrade van het pad zorgvuldig met beschermde soorten en habitats moet worden omgegaan. Dit is mogelijk door bij de tracékeuze rekening te houden met aanwezige natuurwaarden en door bij de aanleg mitigerende en compenserende maatregelen te nemen. Ook zullen naar verwachting vergunningen en/of ontheffingen in het kader van bovengenoemd natuurwet- en regelgeving noodzakelijk zijn.

1.2 Quick scan

Omdat op voorhand niet goed is in te schatten of en zo ja op welke manier met de diverse onderdelen van natuurwet- en regelgeving rekening moet worden gehouden, welke vergunningen en ontheffingen nodig zijn en op welke wijze deze kunnen worden onderbouwd is als eerste stap deze quick scan opgesteld. Op basis van een eerste verkenning en analyse wordt geadviseerd over de verdere aanpak van het project i.r.t. (beschermde) natuurwaarden en procedures. Afhankelijk van de resultaten en conclusies kan deze quick scan ook worden gebruikt als voorttoets in het kader van de Natuurbeschermingswet.

1.3 Leeswijzer

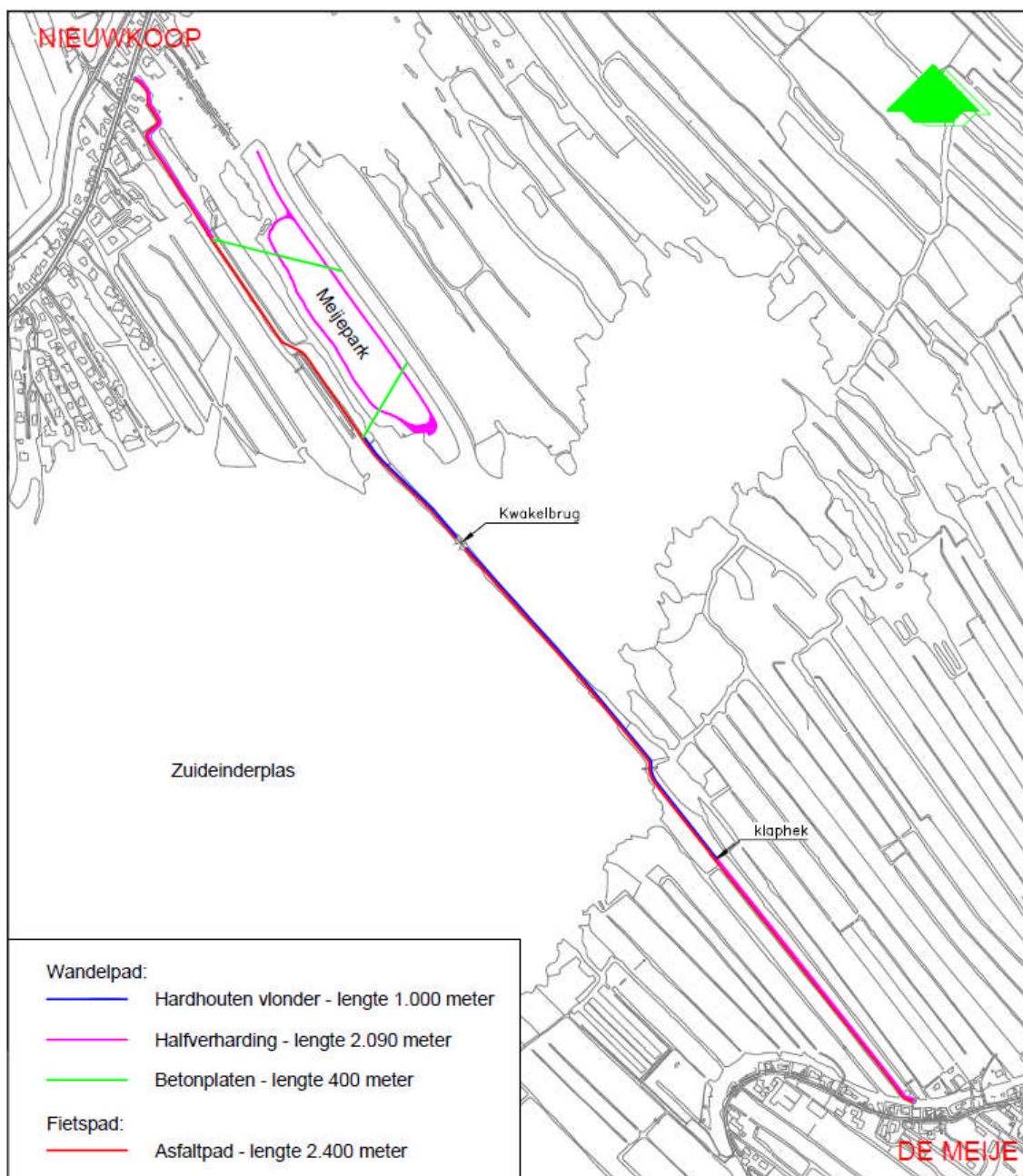
In hoofdstuk 2 wordt een schets gegeven van het huidige (vrij globale) plan voor de upgrade van het Meijepad. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op relevante aspecten van het wettelijk en beleidsmatig kader voor natuur. Mede aan de hand hiervan wordt vervolgens in hoofdstuk 4 het voorkomen van beschermde natuurwaarden in de omgeving van het plangebied beschreven. Hierbij is uitgegaan van reeds beschikbare gegevens. In hoofdstuk 5 wordt een eerste inschatting van mogelijke effecten van de upgrade van het fietspad op beschermde natuurwaarden gegeven, alsmede van de juridische knelpunten die deze met zich mee zouden kunnen brengen. Hoofdstuk 6 is het advies voor het vervolgtraject.

2. Verbreding van het Meijepad

2.1 Tracé

Het huidige Meijepad loopt van het Zuideinde in het gelijknamige buurtschap aan de zuidwestkant van Nieuwkoop via het Nieuwkoopse Plassengebied naar de watertoren aan De Meije (zie afbeelding 2.1). Het pad is in totaal ca. 2.400 meter lang. De verbreding heeft overwegend betrekking op het huidige tracé. Alleen ter hoogte van het in aanleg zijnde Meijepark zijn tevens twee verbindingen tussen het Meijepad en het daar aan te leggen wandelrondje gepland. In afbeelding 2.2 is een detail van dit planonderdeel uit het Stedenbouwkundig Uitwerkingsplan (HOSPER e.a., 2011)) weergegeven.

Afbeelding 2.1 Voorgenomen tracé verbreding Meijepad

Afbeelding 2.2 Plankaart Meijepark in Stedenbouwkundig Uitwerkingplan (HOSPER e.a., 2011)

2.2 Verbreding fietspadverharding

De asfaltverharding van het huidige fietspad is op dit moment ca. 1,25 m breed. Onderdeel van de voorgenomen 'upgrade' van het Meijepad is de verbreding van de verharding tot 1,75 m. Mede vanwege de matige kwaliteit van de huidige verharding wordt over de hele breedte van het pad nieuw asfalt aangebracht.

De verbreding van de asfaltverharding vindt plaats over de hele lengte van het huidige fietspad. Alleen het profiel van de bestaande bruggen bij de aansluiting naar het Zuideinde en naar de De Meije en van de Kwakelbrug worden op de huidige breedte gehandhaafd.

2.3 Aanleg wandelpad

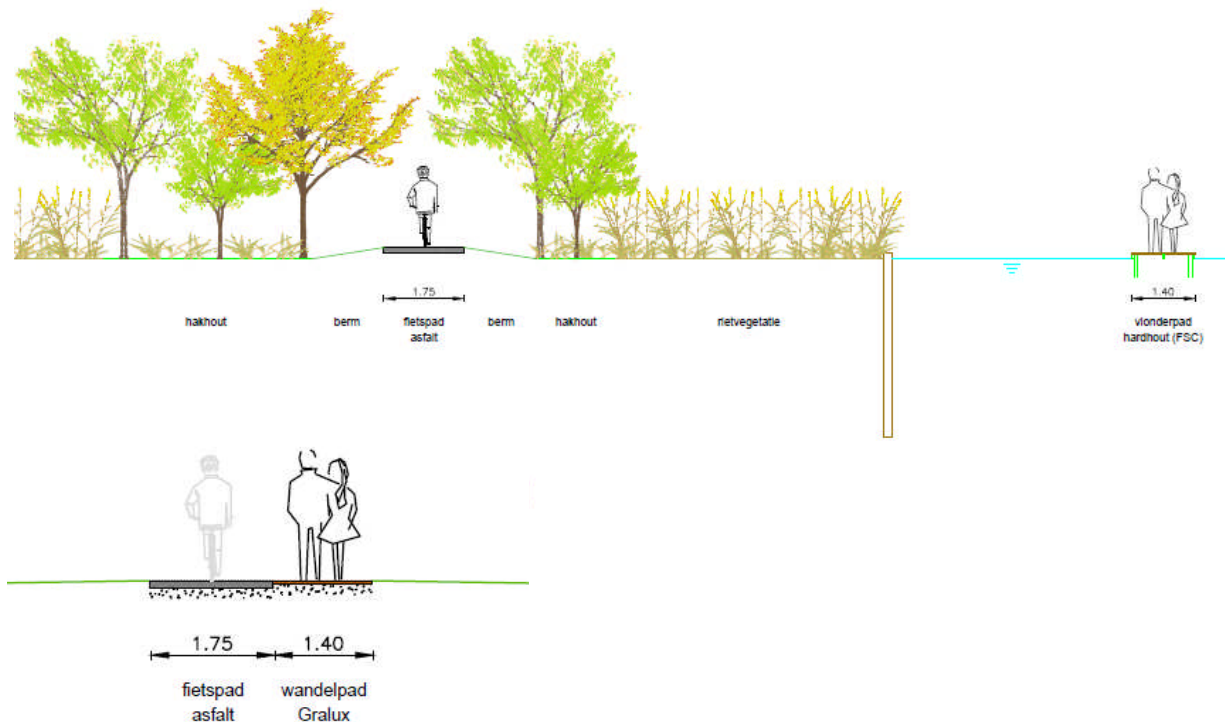
Over vrijwel de hele lengte van het Meijepad wordt parallel aan het fietspad een wandelpad aangelegd. Op de route via het Meijepark na (zie par. 2.1) is er nog geen exact tracé uitgewerkt. De aard c.q. verharding van het wandelpad is afhankelijk van het landschapstype (zie afb. 2.1).

De diagonale paden van en naar het Meijepark bestaan uit betonplaten. Deze vormen een onderdeel van het stedenbouwkundig plan Zuidhoek/ Meijepark. In het tracégedeelte dat de Zuideinderplas op een smalle kade doorsnijdt wordt parallel aan de huidige kade (met rietkragen) een vlonderpad door het open water aangelegd. Op sommige plaatsen langs het pad zijn op dit moment al dergelijke vlonders aanwezig als kleinschalige ontsluiting van de oever van de Zuideinderplas (zie onderstaande foto's).

De overige tracégedeelten worden aangelegd als halfverharding (Gralux). De breedte van het vlonderpad en het halfverharde pad is 1,40 m. In afbeelding 2.3 zijn voorbeelden van het gehele profiel van fiets- en wandelpad weergegeven voor het wandelpad als vlonderpad resp. als halfverharding.

Afbeelding 2.3 Voorbeeldprofielen fiets- en wandelpad

3. Toetsingskader natuur

3.1 Inleiding

In de directe omgeving van de geplande verbreding van het Meijepad in de Nieuwkoopse Plassen komen meerdere typen beschermde natuurwaarden voor die door de aanlegwerkzaamheden en mogelijk ook door het gebruik van het pad zouden kunnen worden beïnvloed. Hierbij kunnen drie verschillende beschermingsregimes voor natuur aan de orde zijn:

- Natuurbeschermingswet c.q. Natura 2000;
- Ecologische Hoofdstructuur;
- Flora- en faunawet.

Voor deze kaders geldt dat mogelijke negatieve effecten van invloed kan zijn op de juridische haalbaarheid en dat om deze reden aanpassing van het plan of van de wijze van aanleggen wenselijk of noodzakelijk kan blijken. Bij eventueel optreden van negatieve effecten zullen waarschijnlijk ook vergunning- of ontheffingprocedures noodzakelijk blijken te zijn. Om deze reden wordt in onderstaande paragrafen nader op deze beschermingsregimes ingegaan.

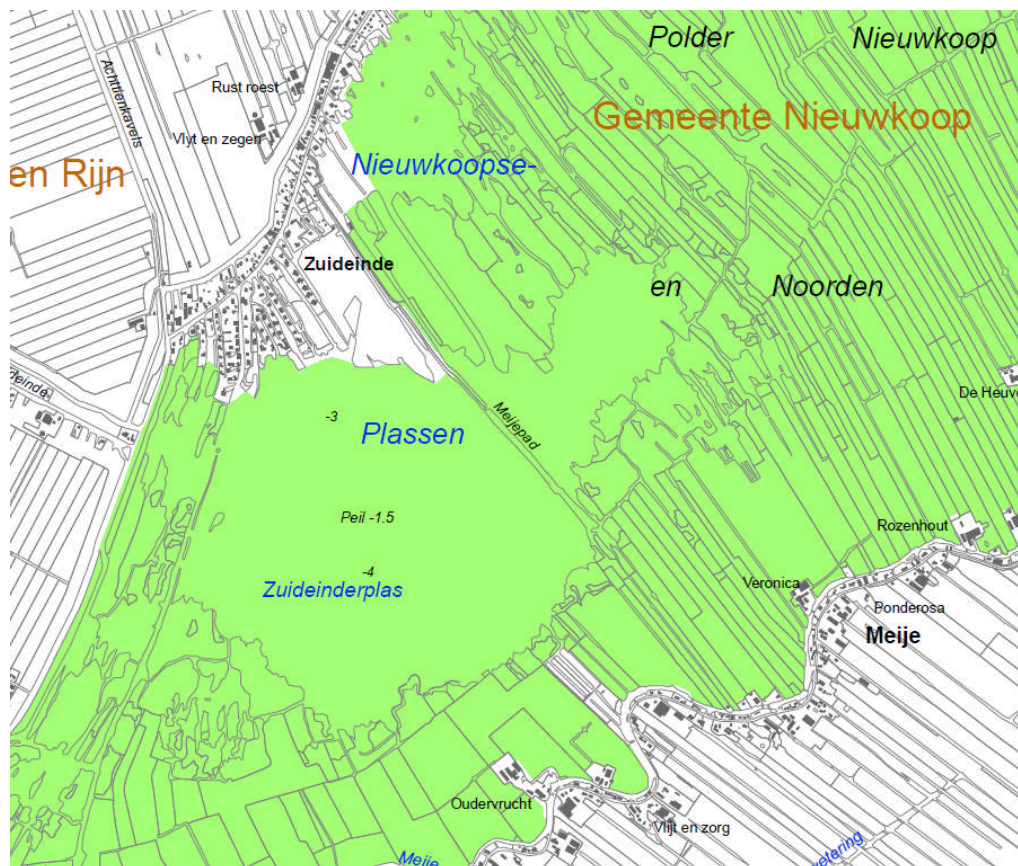
3.2 Natuurbeschermingswet/Natura 2000

Begrenzing N2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Het Meijepad ligt over vrijwel de gehele lengte binnen de begrenzing van Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (zie afbeelding 3.1). Alleen het noordelijk deel van het huidige tracé bij Zuideinde ligt net buiten de begrenzing.

Uit de beschrijving van de begrenzing in het aanwijzingsbesluit blijkt dat het huidige pad ook elders niet tot het N2000-gebied behoort omdat het is 'geëxclaveerd': "Voor de begrenzing van

Afbeelding 3.1 Begrenzing N2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck in de (wijde) omgeving van het Meijepad

Natura 2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en als zodanig bestemde of vergunde woonschepen maken geen deel uit van het aangewezen gebied (...). Verhardingen kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen (...) en steenglooingen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.” Deze omschrijving geldt uiteraard niet voor nieuw aan te leggen of te verbreden verhardingen of paden.

Instandhoudingsdoelen

De bescherming van Natura 2000-gebieden is primair gericht op habitats en soorten waarvoor een zgn. instandhoudingsdoelstelling geldt. Deze doelstellingen zijn vastgelegd in het aanwijzingsbesluit. De doelen voor habitattypen zijn gericht op oppervlak en kwaliteit. Die voor soorten zijn gericht op het leefgebied van de betreffende soort. De doelstelling voor het oppervlak van een habitatype of het leefgebied van een soort kan gericht zijn op ‘behoud’ of op ‘uitbreiding’. Voor de kwaliteit kan dit zijn ‘behoud’ of ‘verbetering’. In tabel 3.1 wordt een overzicht gegeven van de instandhoudingsdoelen in ‘Nieuwkoopse Plassen & De Haeck’. In bijlage 3.1 is de betreffende tekst uit het aanwijzingsbesluit integraal weergegeven.

Tabel 3.1 Overzicht instandhoudingsdoelen in ‘Nieuwkoopse Plassen & De Haeck’

instandhoudingsdoelen habitats en soorten	oppervlak¹	kwaliteit¹
habitats		
H3140 Kranswierwateren	>	>
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	>	>
H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)	>	>
H6410 Blauwgraslanden	>	>
H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=
H7140A Trilveen	>	>
H7140B Veenmosrietland	>	>
H7210 Galigaanmoerassen	=	=
H91D0 Hoogveenbossen	=	=
soorten (Bijlage II Habitatrichtlijn)		
H1016 Zeggekorfslak	=	=
H1082 Gestreepte waterroofkever	>	>
H1134 Bittervoorn	=	=
H1149 Kleine modderkruiper	=	=
H1318 Meervleermuis	=	=
H1340 Noordse woelmuis	=	=
H1903 Groenknolorchis	=	=
H4056 Platte schijfhoren	=	=
broedvogels (Vogelrichtlijn)		
A021 Roerdomp	>	>
A029 Purperreiger	=	=
A176 Zwartkopmeeuw	=	=
A197 Zwarte stern	>	>
A292 Snor	=	=
A295 Rietzanger	=	=
niet-broedvogels (Vogelrichtlijn)		
A027 Grote zilverreiger	=	=
A041 Kolgans	=	=
A050 Smient	=	=
A051 Krakeend	=	=

¹ = betekent ‘behoud’ (oppervlak resp. kwaliteit), > is ‘uitbreiding’ resp. ‘verbetering’

Van habitats en soorten met een instandhoudingsdoel komt slechts een deel voor in de omgeving van het Meijepad en zou door de verbreding kunnen worden beïnvloed. Het voorkomen van deze habitats en soorten i.r.t. het voornemen wordt behandeld in hoofdstuk 4.

Binnen het N2000-gebied gelden voor de gebieden 'Schraallanden langs de Meye' en 'De Haak' extra instandhoudingsdoelen vanwege de status als voormalig beschermd natuurmonument. Beide gebieden bevinden zich op relatief grote afstand (> 2 kilometer) van het plangebied.

Toetsing

De bescherming van de Natura 2000-gebieden is geregeld in de Natuurbeschermingswet. Bij de toetsing van nieuwe projecten staan mogelijke effecten de instandhoudingsdoelen centraal. Als deze effecten 'significant' zouden kunnen zijn moet een zgn. passende beoordeling worden opgesteld. Als daaruit blijkt dat de effecten inderdaad significant zijn c.q. de 'natuurlijke kenmerken van het gebied' worden aangetast kan door het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten) een vergunning alleen onder strikte voorwaarden worden afgegeven. Een van deze voorwaarden is dat met het betreffende project 'dwingende redenen van groot openbaar belang' worden gediend. Aangezien het voor een recreatief fietspad als het Meijepad naar verwachting niet mogelijk is om aan dit criterium te voldoen, kan de gewenste upgrade alleen worden gerealiseerd als significante effecten kunnen worden voorkomen.

Als de geplande upgrade van het Meijepad mogelijk is zonder aantasting van door de Nb-wet beschermde natuurwaarden is geen vergunningprocedure nodig. Als het vermijden van aantasting - zoals in dit geval - niet op voorhand evident is, dient dit te worden onderbouwd en voorgelegd aan het bevoegd gezag in de vorm van een 'voortoets'. Kunnen significant negatieve effecten worden uitgesloten, maar kan er wel verslechtering plaatsvinden, dan is een 'verslechteringstoets' vereist.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur

Begrenzing

De (wijde) omgeving van het Meijepad maakt tevens in zijn geheel deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) De begrenzing overlapt met die van het Natura 2000-gebied: zie afbeelding 3.2. Omdat het toetsingskader van de EHS op onderdelen afwijkt van de Natuurbeschermingswet wordt hierop ondanks deze ruimtelijke overlap kort ingegaan.

De Ecologische Hoofdstructuur en de bescherming ervan zijn niet direct vastgelegd in nationale wetgeving. De begrenzing, doelstellingen en bescherming van de EHS wordt bepaald via het ruimtelijke ordeningsinstrumentarium. De provincie is primair verantwoordelijk voor de EHS. Begrenzing en uitgangspunten zijn vastgelegd in de provinciale Verordening Ruimte. Deze bevat o.a. regels voor de uitwerking van de EHS in bestemmingsplannen. Indien bij een eventuele ontheffing compensatie noodzakelijk is dient deze plaats te vinden volgens Beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013.

De begrenzing wordt door GS vastgelegd door middel van de Verordening Ruimte. Deze verordening wordt jaarlijks geactualiseerd. Op dit moment geldt de op 21 mei 2013 door GS vastgestelde versie. De bijbehorende kaartbijlagen staan op de website van de provincie. De in afbeelding 3.2 weergegeven is kaart 3 bij de Verordening. Volgens de toelichting bij artikel 5 van de Verordening "behoren bestaande bebouwing, erven, tuinen en wegen met een gesloten verharding in principe niet tot de EHS." Dit geldt ook voor de bermen van de betreffende wegen (meded. J. Kooijman/PZH).

Afbeelding 3.2 Begrenzing Ecologische Hoofdstructuur in de omgeving van het Meijepad

Wezenlijke kenmerken en waarden

Beleid en regelgeving voor de EHS zijn gericht op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Deze zijn in artikel 1 van de Verordening Ruimte als volgt gedefinieerd: "Aanwezige en beoogde natuurwaarden en de daarvoor vereiste bodem- en watercondities, gekoppeld aan de natuurdoelen voor een gebied. Deze zijn te vinden in het 'Natuurbeheerplan Zuid-Holland (2012)', het 'Handboek Natuurdoeltypen (2002)' en de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden." De doelen volgens het Natuurbeheerplan zijn in de vorm van zgn. beheertypen weergegeven in afbeelding 3.3. Binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied prevaleren zoals gezegd de voor het gebied vastgelegde instandhoudingsdoelen en dient primair getoetst te worden op basis van de Natuurbeschermingswet.

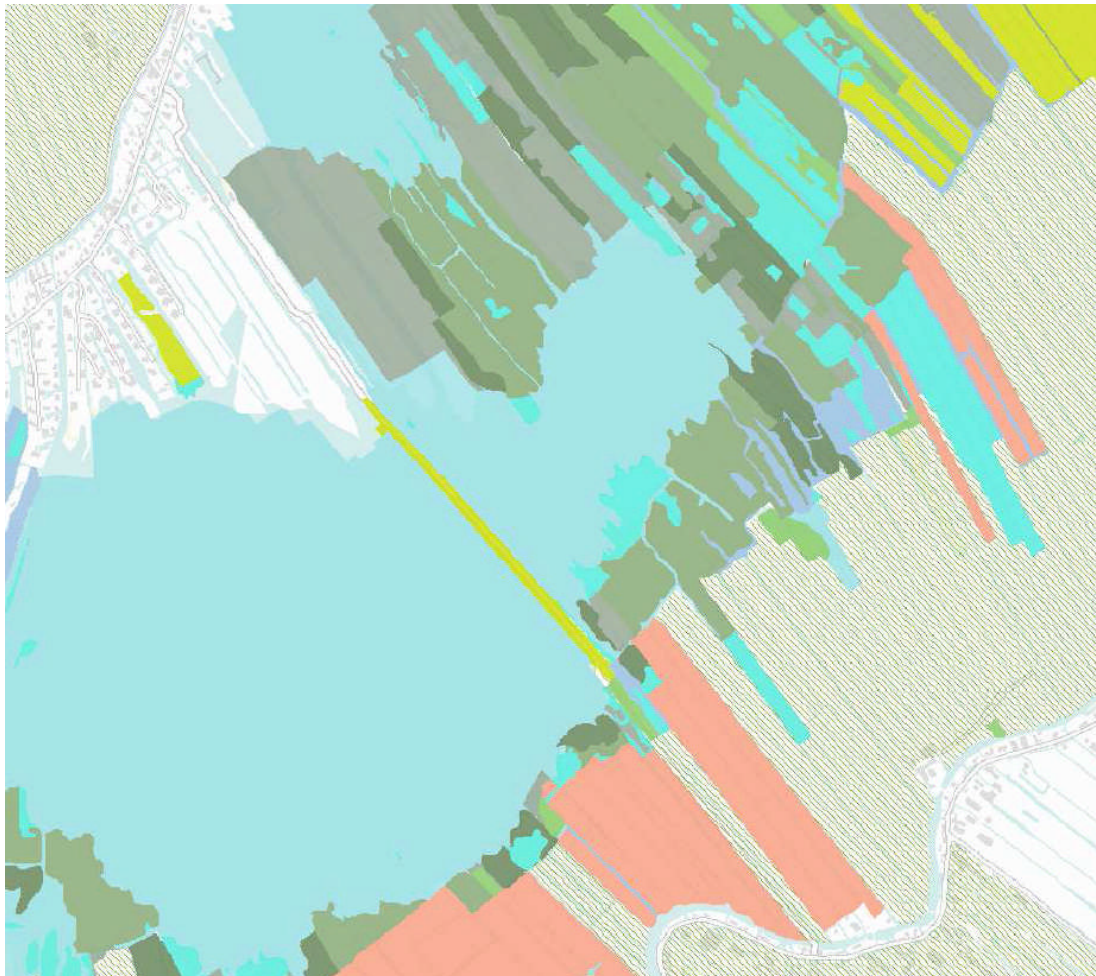
Toetsing

De toetsing aan de EHS vindt plaats door toepassing van het zogenaamde 'nee, tenzij'-regime. Dat betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden, tenzij daarmee een zwaarwegend belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is een ontheffing door GS vereist. Een verzoek om ontheffing op basis van het 'nee, tenzij'-regime dient vergezeld te gaan

van een compensatieplan. Wanneer sprake is van een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden kan niet in algemene zin beantwoord worden. In ieder geval worden alle plannen of projecten die ertoe leiden dat een deel van de EHS een andere bestemming moet krijgen en daardoor uit de begrenzing moet worden gehaald in principe als significant aangemerkt.

De toetsing verloopt primair via (aanpassing van) het bestemmingsplan. Tevens dient de provincie op grond van art. 4 lid 2 van de Beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap in Zuid-Holland het compensatiebeginsel toe te passen in andere procedures waar zij bij betrokken is, zoals een subsidie in het kader van het Uitvoeringsprogramma Fiets.

Afbeelding 3.3 Doelen Ecologische Hoofdstructuur volgens Natuurbeheerplan Zuid-Holland (ontwerp 2014)

Bron: <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=natuurbeheerplan>

Legenda

- N04.01 Kranswierwater
- N04.02 Zoete plas
- N05.01 Moeras
- N10.02 Vochtig hooiland
- N06.01 Veenmosrietland en moerasheide
- N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
- N14.02 Hoog- en laagveenbos
- A01.01 Weidevogelgebied
- N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond

3.4 Flora- en faunawet

Op grond van Flora- en faunawet (Ffw) en de vrijstellingsregeling van februari 2005 gelden verbodsbepalingen voor het beschadigen, doden, verstoren e.d. van beschermde soorten planten en dieren. Er gelden ook verbodsbepalingen voor nesten, holen of andere vaste voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen. De relevante verbodsbepalingen uit artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet zijn vermeld in bijlage 3.2.

Beschermde soorten zijn expliciet in besluiten als zodanig aangewezen. Ze zijn op grond van de vrijstellingsregeling ingedeeld in drie categorieën ('tabellen') met verschillende gradaties van bescherming. Voor soorten van tabel 1 geldt een generieke vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen zoals de aanleg van een voetpad. Soorten van tabel 2 en 3 zijn strenger beschermd en daarom hier van belang. Vogels zijn niet per soort aangewezen als beschermde soort. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt hetzelfde zware beschermingsregime dat vergelijkbaar is met die voor soorten van tabel 3. Van een aantal vogelsoorten zijn ook de nesten jaarrond beschermd. Daarnaast geldt voor alle wilde soorten planten en dieren een zorgplicht.

Om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen zijn uiteenlopende mitigerende maatregelen mogelijk. In veel gevallen kunnen werkzaamheden die in potentie schadelijk zouden kunnen zijn voor beschermde soorten dankzij mitigerende maatregelen toch worden uitgevoerd.

Als overtreding van verbodsbepalingen ondanks mitigerende maatregelen niet kan worden vermeden dient een ontheffing op grond van artikel 75 van de wet te worden aangevraagd voor overtreding van de verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden kan deze worden verleend. Indien werkzaamheden worden uitgevoerd conform een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode hoeft voor schade aan soorten van tabel 2 geen ontheffing te worden aangevraagd.

4. Beschermde natuurwaarden rond het tracé

In bijlage 4.1 is een beschrijving opgenomen van de diverse onderdelen die binnen het tracé als geheel kunnen worden onderscheiden. In onderstaande paragrafen wordt wat betreft het voorkomen van natuurwaarden regelmatig gerefereerd aan deze tracéonderdelen.

4.1 Habitats en soorten met een instandhoudingsdoelstelling N2000

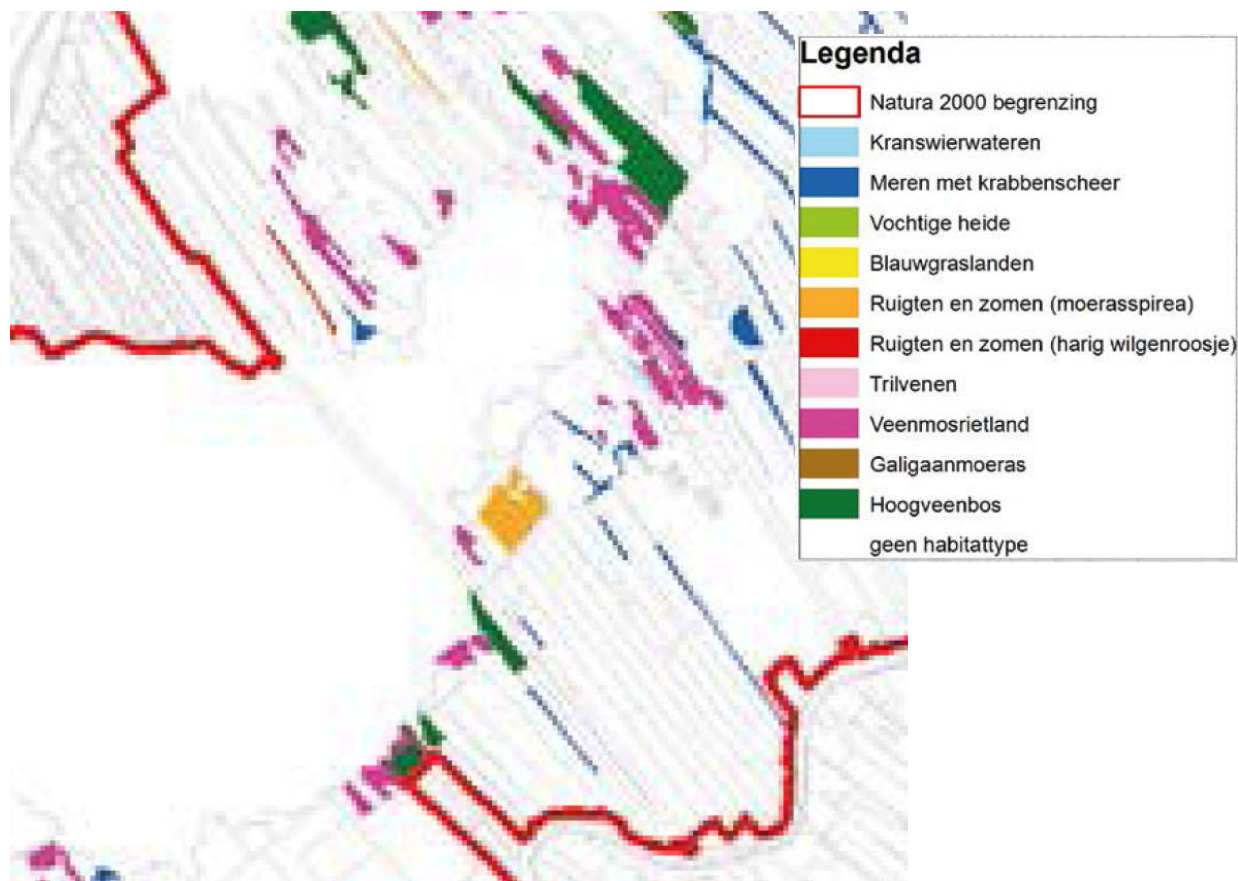
In het recent opgestelde Ontwerpbeheerplan Natura 2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' periode 2014-2019 (Afdeling Projecten en Programma's, provincie Zuid-Holland, 2014) zijn gegevens over het voorkomen van alle soorten en habitats met een instandhoudingsdoelstelling opgenomen. De gebruikte gegevens zijn echter in sommige gevallen niet duidelijk beschreven, niet geheel compleet of enigszins verouderd, hetgeen juridische risico's met zich kan meebrengen.

In deze paragraaf wordt daarom naast een samenvatting van het voorkomen van deze habitats en soorten in de mogelijke beïnvloede omgeving van het Meijepad ook beoordeeld in hoeverre de beschikbare gegevens naar verwachting afdoende zijn voor een eventuele vergunningaanvraag voor de upgrade van het fietspad.

Habitats

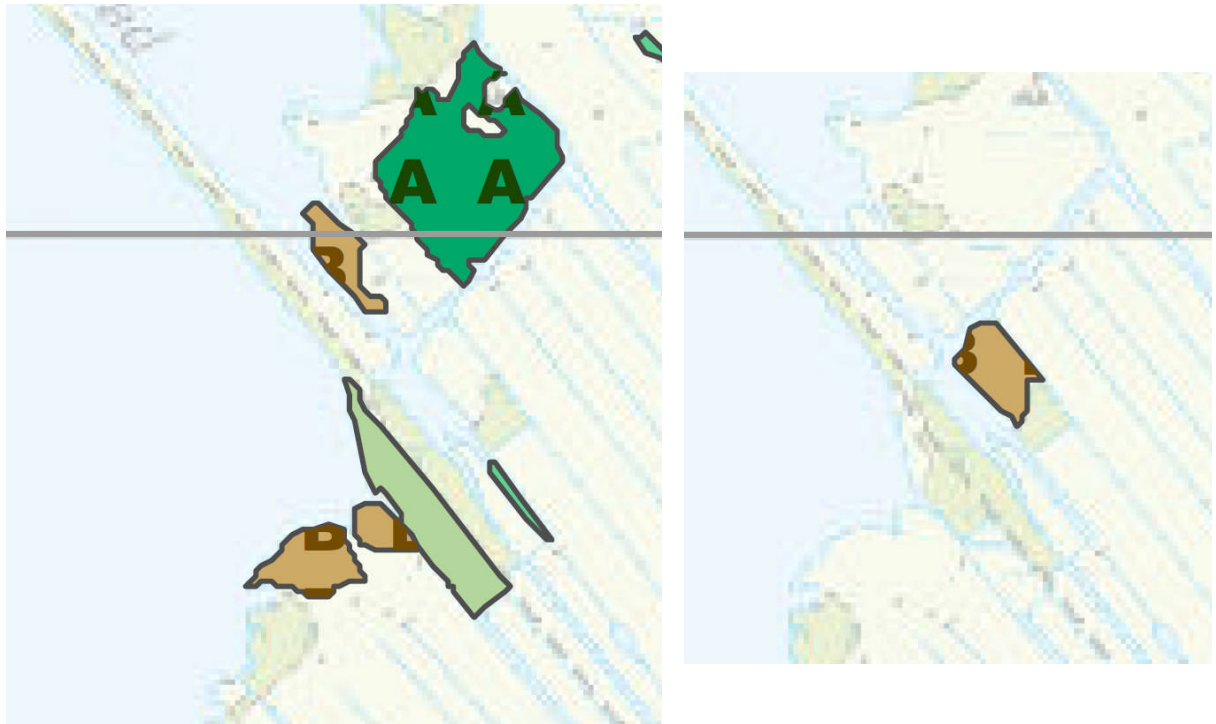
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is als N2000-gebied voor acht habitattypen aangewezen (zie bijlage 3.1). In afbeelding 4.1 geeft een overzicht van het huidig voorkomen van deze habitattypen in de wijde omgeving van het Meijepad.

Afbeelding 4.1 Voorkomen habitattypen in de wijde omgeving van het Meijepad (bron: Afdeling Projecten en Programma's, provincie Zuid-Holland, 2014)

In afbeelding 4.2a en b is ingezoomd op de directe omgeving van het Meijepad. In afbeelding 4.2a zijn de (per kaartvlak) dominante habitattypen weergegeven in afb. 4.2b de subdominante. De kaarten hebben betrekking op het gebied waar het Meijepad via de kade in de Zuideinderplas aansluit op de moeraszone en weilanden aan de kant van de Meije (tracégedeelte 2d). Rond de Nieuwkoopse kant van het Meijepad en langs de kade door de Zuideinderplas zijn in de directe omgeving van het pad geen habitats aanwezig.

Afbeelding 4.2 Habitattypen in de directe omgeving van het Meijepad (tracégedeelten 2d en 3a)
(bron: Provincie Zuid-Holland)

a. dominante habitattypen per kaartvlak

b. subdominante habitattypen per kaartvlak

legenda

- H3150 H3150A, H3150B, Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
- H6430A, Ruigten en zomen (*moerasspirea*)
- H7140B, Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)
- H91D0, Hoogveenbossen

Uit afbeelding 4.2a/b blijkt dat in de directe omgeving van het Meijepad vier van de acht habitattypen voorkomen:

- H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden;
- H6430A Ruigten en zomen *moerasspirea*;
- H7140B Overgangs- en trilvenen *veenmosrietlanden*;
- H91D0 Hoogveenbossen.

Zoals gezegd komen alleen in het tracégedeelte op de overgang van de kade naar de moeraszone en graslanden aan de kant van De Meije in de directe omgeving van het Meijepad habitattypen voor. Maar ook hier bedraagt de afstand tot het huidige pad in de meeste gevallen enkele tientallen meters of meer. Alleen aan de zuidwestzijde van tracégedeelte 2d loopt het huidige fietspad over een lengte van ca. 225 meter direct langs het habitatype Hoogveenbossen (H91D0).

De kwaliteit van de habitats wordt in dit deel van het gebied in de meeste gevallen beoordeeld als 'matig' (zie Bijlage B2-1 van het Ontwerpbeheerplan). Alleen de kwaliteit van het type 'Ruigten en zomen *moerasspirea*' (H6430A) is op dit moment goed.

De huidige habitatkaart van Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is vooral gebaseerd op een vegetatiekartering in 2009 (Damm & Van 't Veer, 2010). Ten behoeve van het Ontwerpbeheerplan is deze waar nodig aangepast en aangevuld. Tevens is de kwaliteit van de kaart getoetst door het Ministerie van EZ. Dit betekent dat de kaart actueel en betrouwbaar is en prima bruikbaar voor de toetsing van de geplande upgrade van fietspad F514.

Soorten (Habitatrichtlijn)

In het Natura 2000-gebied gelden instandhoudingsdoelstellingen voor acht soorten van bijlage II van de Habitatrichtlijn (zie bijlage 3.1). Van deze soorten komen er volgens het Ontwerpbeheerplan (zie Bijlage B2-1) vijf niet in de omgeving van het Meijepad voor (zeggekorfslak, gestreepte waterroofkever, bittervoorn, kleine modderkruiper en groenknolorchis). Omdat de verspreidingsgegevens niet compleet zijn is het niet uitgesloten dat van deze soorten gestreepte waterroofkever, bittervoorn en kleine modderkruiper toch in de omgeving voorkomen. De twee eerstgenoemde soorten komen voor in relatief schoon water met een rijke begroeiing van waterplanten. De kleine modderkruiper is een bodemvisje dat vooral voorkomt in sloten met dikke modderlagen. De Nieuwkoopse Plassen en De Haeck vormen met hun stilstaande en langzaam stromende wateren geschikt leefgebied. Habitatsoorten die volgens het Ontwerpbeheerplan wel in de omgeving van het Meijepad zijn vastgesteld zijn: platte schijfhoren, meervleermuis en noordse woelmuis.

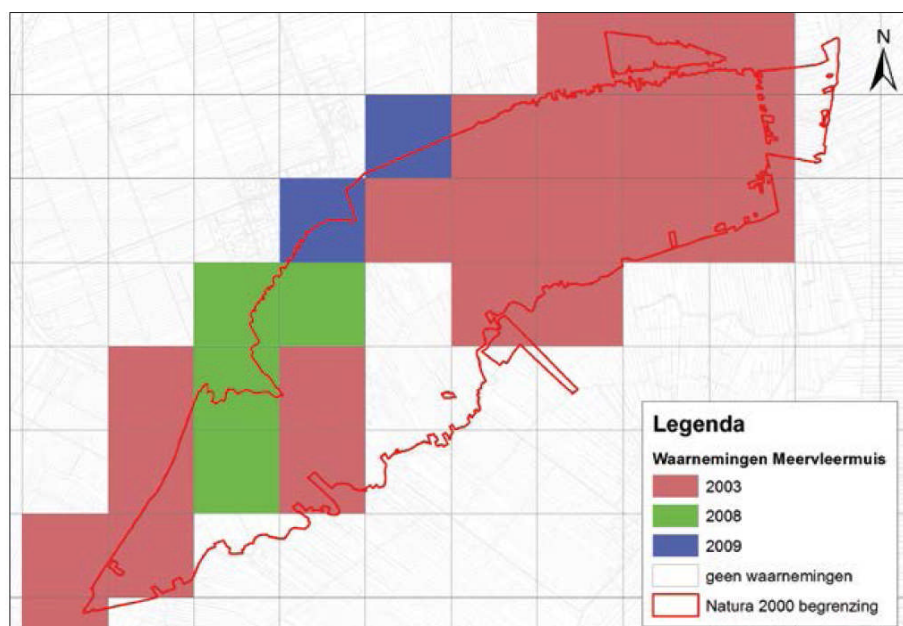
Platte schijfhoren

De platte schijfhoren leeft overwegend in ondiepe, onbeschaduwde wateren met een uitbundige onderwatervegetatie. De dieren worden onder andere aangetroffen in plassen en sloten van (veen)weidegebieden. Grotere, volwassen dieren leven op diverse waterplanten. Volgens het meest recente overzicht van verspreidingsgegevens (Boesveld e.a., 2011) komt de soort voor in elk 'kilometerhok' in de Nieuwkoopse Plassen.

Meervleermuis

De meervleermuis leeft in waterrijke gebieden. De soort verblijft de diersoort 's zomers vooral op kerkzolders, tussen muren en onder dakpannen. De winter brengen ze slapend door in groeven, grotten en kelders. In de Nieuwkoopse Plassen en De Haeck zijn de meeste meervleermuizen gesignaleerd boven het plassen- en moerasgebied. De Nieuwkoopse Plassen vormen een belangrijk jachtgebied voor kraamkolonies die op enkele kilometers afstand liggen

Afbeelding 4.3 Waarnemingen meervleermuis Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2003-2009 (bron: Ontwerpbeheerplan)

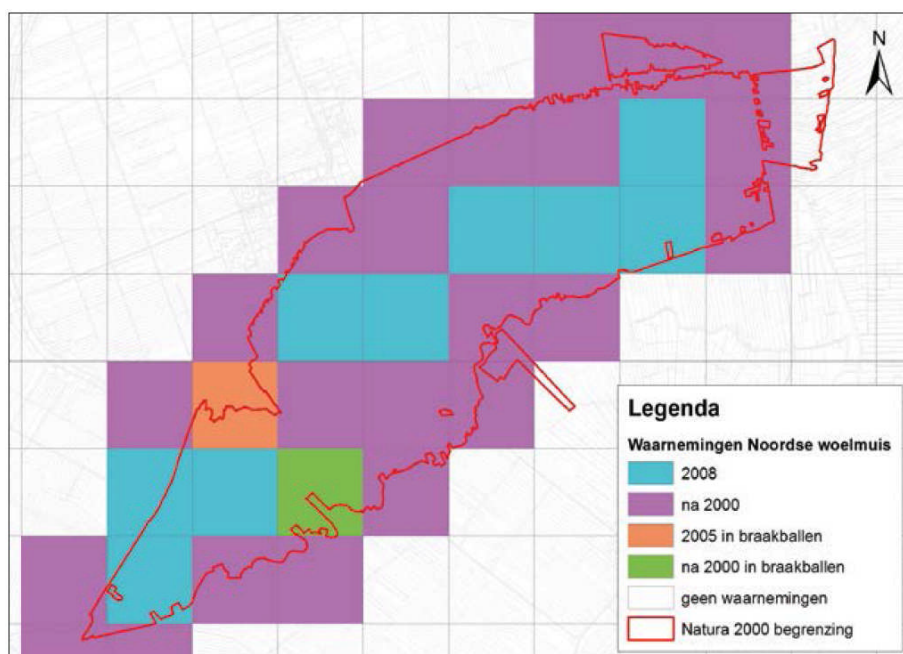

(bron: Ontwerpbeheerplan). Hoewel er geen kwantitatieve gegevens beschikbaar zijn kan worden aangenomen dat het open water van de Zuideinderplas aan beide zijden van de centrale deel van het het Meijepad gedurende een groot deel van het jaar door substantiële aantallen meervleermuizen wordt gebruikt als foerageergebied. Uit alle kilometerhokken in de omgeving van het pad zijn waarnemingen bekend (zie afb. 4.3).

Noordse woelmuis

De noordse woelmuis is een diersoort die gedijt in rietlanden, ruigtes en (kruidenrijk) grasland. De woelmuis is in vrijwel het hele gebied van de Nieuwkoopse Plassen en De Haeck waargenomen (zie afb. 4.4). De kwaliteit van het leefgebied is goed (bron: Ontwerpbeheerplan). Hoewel geen intensief verspreidingsonderzoek beschikbaar is kan worden aangenomen dat de noordse woelmuis in alle rietlanden, ruigten en oeverzones in de directe omgeving van het Meijepad voorkomt.

Afbeelding 4.4 Waarnemingen noordse woelmuis Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2003-2009 (bron: Ontwerpbeheerplan)

De beschikbare gegevens over het voorkomen van habitatrichtlijnsoorten zijn deels incompleet en niet geheel actueel. Op basis van globale verspreidingsgegevens en biotoopeisen kan echter worden aangenomen dat meeste de betreffende soorten in de omgeving van het Meijepad in geschikte biotopen kunnen worden aangetroffen. De verbreding/upgrade van het pad kan op basis van deze aanname worden getoetst.

Broedvogels (Vogelrichtlijn)

In Nieuwkoopse Plassen & De Haeck zijn voor zes soorten broedvogels doelstellingen geformuleerd. Hiervan komen er vier (roerdomp, purperreiger, zwartkopmeeuw en zwarte stern) niet in de omgeving van het Meijepad (bron: Ontwerpbeheerplan). Hoewel de laatste integrale broedvogelinventarisatie is uitgevoerd in 2006 (Verbeek & Boon, 2006) zijn er geen aanwijzingen dat het verspreidingsbeeld van deze soorten in meer recente jaren is veranderd. Purperreiger en zwartkopmeeuw zijn koloniebroeders die gebruik maken van bekende kolonies. Voor roerdomp en zwarte stern zijn in de (directe) omgeving van het Meijepad geen geschikte broedbiotopen aanwezig. De andere twee soorten komen wel in de omgeving voor.

Snor

De snor is een bedreigde moerasvogel die nestelt in oud riet bij meren en moerassen. Na jaren van achteruitgang lijkt het aantal broedparen in Nederland weer toe te nemen. Als broed- en foerageergebied heeft de snor de voorkeur voor overjarig rietland. De vogels maakt zijn nest in dichte begroeiing, tussen gebroken rietstengels, lisdodde, grote zeggen en gagel. Opvallend genoeg ontbreekt het in het plassengebied aan overjarig rietland, het optimale broed- en foerageergebied voor de snor. In de praktijk maakt de snor echter ook gebruik van andere vegetatietypen om te broeden, zoals jong struweel of hakhout (bron: Ontwerpbeheerplan). In 2006 was dicht bij het Meijepad een territorium aanwezig in de moeraszone aan de zuidrand van de Zuideinderplas (zie afb. 4.5). In dat jaar was het totaal aantal territoria (26) nagenoeg gelijk aan de getalsmatige doelstelling van 25.

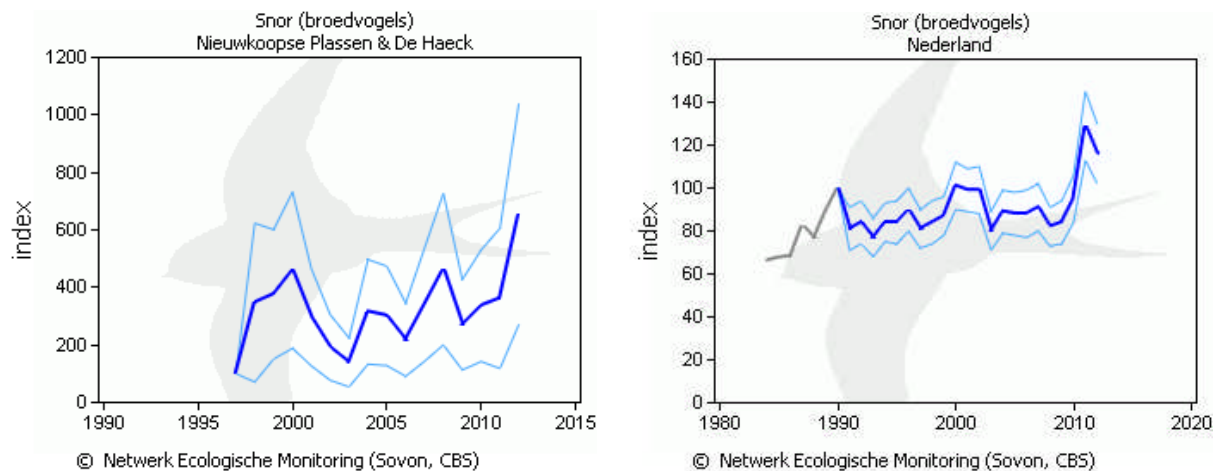
Afbeelding 4.5 Territoria van de snor in 2006 (bron: Verbeek & Boon [2006] in De Beer [2013])

Na 2006 is geen integrale inventarisaties meer uitgevoerd. Wel worden jaarlijks kleinere deelgebieden geïnventariseerd (zgn. BMP-plots). Deze vormen samen een steekproef op basis waarvan door Sovon de trend voor de aantalsontwikkeling in het gebied als geheel wordt berekend. Omdat de BMP-plots een steekproef zijn kent deze trendberekening een vrij ruime foutenmarge. In afbeelding 4.6 zijn de trends t/m 2012 weergegeven voor Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en voor de gehele Nederlandse populatie. De grafieken geven een index weer op basis van 1996 resp. 1990 = 100.

Uit afbeelding 4.6 blijkt dat de index voor het N2000-gebied in 2006 op ca. 300 uitkwam; in 2012 ligt deze op ruim 600. Ondanks de vrij forse foutenmarge is de kans groot dat de totale populatie van de snor op dit moment (2012) met rond de 50 territoria ruim boven de getalsmatige instandhoudingsdoelstelling van 25 ligt

Afbeelding 4.6a/b Index aantalsontwikkeling snor in Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (1997=100) en heel Nederland (1990 = 100)(bron: <http://s1.sovon.nl/gebieden>)

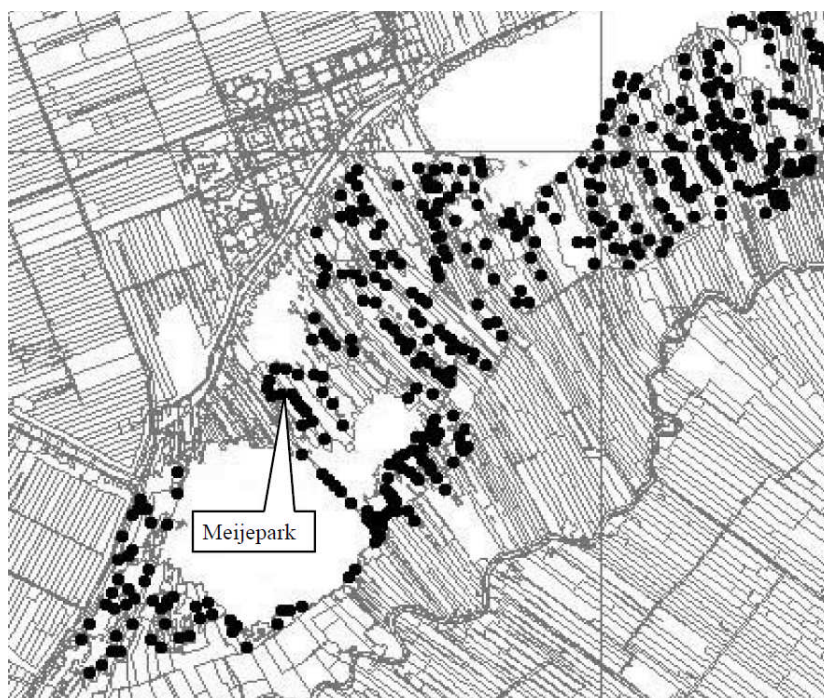

Rietzanger

De rietzanger leeft in overjarige rietkragen, rietlanden en kruidenrijke ruigten. De vogel is vooral in Midden- en Zuid-Nederland in aantal afgenomen; in het westen en noorden van ons land komt de vogel nog relatief vaak voor. Het leefgebied van de rietzanger is niet gevoelig voor te hoge voedselrijkdom. In de Nieuwkoopse Plassen en De Haeck komt de vogelsoort in grote aantallen voor. De rietzanger blijkt niet alleen te broeden op de plekken die zijn voorkeur hebben (zoals overjarig riet), maar ook op minder voor de hand liggende plaatsen, zoals gemaaid riet. Het potentiële leefgebied voor de rietzanger in de Nieuwkoopse Plassen en De Haeck is dus groot (bron: Ontwerpbeheerplan).

In 2006 waren langs het Meijepad ca. 13 territoria aanwezig in het centrale deel van het tracé en de moeraszone aan de zuidrand van de Zuideinderplas (zie afb. 4.7). In dat jaar lag het aantal territoria in Nieuwkoopse Plassen & De Haeck met in totaal 675 nagenoeg op het niveau van de getalsmatige doelstelling van 680.

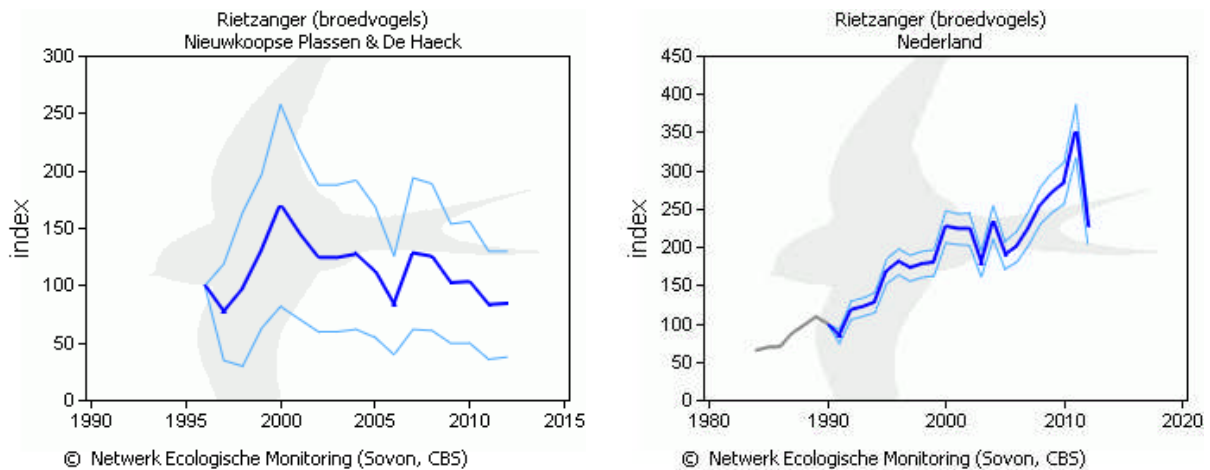
Afbeelding 4.7 Territoria van de rietzanger in 2006 (Verbeek & Boon [2006] in De Beer [2013])

Tijdens een terreinbezoek in op 22 mei 2014 werden (overdag) langs hetzelfde deel van het fietspadtracé ca. 5 rietzangers zingend waargenomen.

Ook voor de rietzanger zijn trendgegevens beschikbaar op basis van gegevens uit BMP-plots (zie toelichting hierboven voor de snor). Deze zijn weergegeven in afb. 4.8.

Afbeelding 4.8a/b Index aantalsontwikkeling rietzanger in Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (1996=100) en heel Nederland (1990 = 100)(bron: <http://s1.sovon.nl/>gebieden)

Uit afbeelding 4.8 blijkt dat de index voor de rietzanger in Nieuwkoopse Plassen & De Haeck in de afgelopen jaren (2011 en 2012) nagenoeg vergelijkbaar was met het niveau in 2006. In grote lijnen is de aantalsontwikkeling in het gebied minder positief dan in Nederland als geheel (weergegeven in de rechter grafiek).

Niet-broedvogels (Vogelrichtlijn)

Er gelden in het gebied instandhoudingsdoelen voor vier soorten niet-broedvogels: grote zilverreiger, kolgans, smient, krakeend. Er zijn geen gedetailleerde gegevens beschikbaar over voorkomen deze soorten in de omgeving van het Meijepad. Wel kan een beeld hiervan worden afgeleid uit de ecologische eisen van deze soorten in relatie tot de kenmerken van het plangebied en omgeving

Grote zilverreiger

De grote zilverreiger gebruikt de Nieuwkoopse Plassen en De Haeck vooral als rustgebied en om voedsel te vinden. Grote zilverreigers pleisteren in ondiepe wateren, sloten en moerassen. De soort is erg schuw en laat zich snel verjagen bij nadering van mensen. Zijn rustplaatsen liggen veelal afgelegen, vaak in moeilijk toegankelijke of voor publiek afgesloten terreinen. Omdat de grote zilverreiger vooral 's nachts van het gebied gebruik maakt zijn tellingen overdag weinig representatief. De werkelijke aantallen dus niet goed te schatten (bron: Ontwerpbeheerplan). Omdat de soort gebruik maakt van gezamenlijke slaapplekken in rustig gelegen moerasbos en dit biotoop elders in Nieuwkoopse Plassen & De Haeck in vrij ruime mate aanwezig is kan worden aangenomen dat in de (directe) omgeving van het Meijepad geen substantiële aantallen rustende grote zilverreigers voorkomen. Overdag foerageren grote zilverreigers verspreid over een groot gebied, ook in agrarisch grasland. Dit betekent dat overdag af en toe een foeragerende grote zilverreiger langs de oevers in en langs het plangebied zou kunnen worden waargenomen. Op waarneming.nl is één waarneming van vier foeragerende exemplaren langs de oever van de Zuideinderplas aan de zuidwestkant van het Meijepad gemeld.

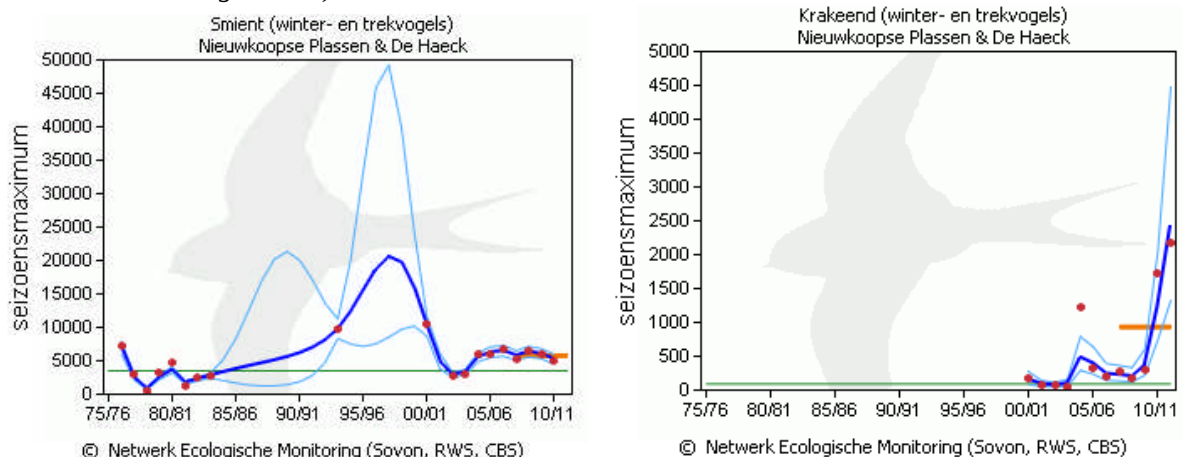
Kolgans

De kolgans is een trekvogel die in Nederland overwintert. De soort heeft een voorkeur voor open landschappen in agrarisch gebied. De kolgans gebruikt de grote plassen in het gebied als slaappleats. De soort is gevoelig voor verstoring van de rust. Evenals de grote zilverreiger zijn de overnachtende kolangen niet goed te tellen (bron: Ontwerpbeheerplan). Gezien de biotoopeisen kan echter worden aangenomen dat kolangen niet in substantiële aantallen gebruik maken van terreindelen in de omgeving van het Meijepad. Op waarneming.nl zijn geen waarnemingen van deze soort uit dit deelgebied vermeld.

Smient

De smient is een trekvogel die in Nederland overwintert. De vogels verblijven in natte gebieden, zoals grasland bij vaarten, plassen en meren. Smienten komen in grote aantallen in De Nieuwkoopse Plassen en De Haeck voor waar ze de plassen en ruimere watergangen gebruiken om te slapen. Voor een deel foerageren ze in de Meijegraslanden. De belangrijkste knelpunten voor de smient zijn het verdrogen van vochtige graslanden, verstoring en watervervuiling (bron: Ontwerpbeheerplan). Hoewel geen gedetailleerde telgegevens over het voorkomen van de smient binnen het gebied beschikbaar zijn kan worden nagenomen er in de winter regelmatig substantiële aantallen op de Zuideinderplas aanwezig zijn. In 2008 en 2009 zien hier groepen van 5000 resp. 2000 exemplaren waargenomen (waarneming.nl). Sinds het seizoen 2004/2005 liggen de seizoensmaxima duidelijk boven de instandhoudingsdoelstelling (zie afb. 4.9).

Afbeelding 4.9 Aantallen smienten en krakeend (seizoensmaxima) in de periode 1975/1976 t/m 2010/2011 in Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (bron: <http://s1.sovon.nl/gebieden>)

Krakeend

De krakeend is een vogelsoort die weer in grote aantallen in Nederland voorkomt. De eend, die in Nederland overwintert, heeft een voorkeur voor ondiepe, voedselrijke en zoete smalle wateren. De krakeend zoekt zijn voedsel in water waarin kranswieren en andere waterplanten groeien, bij voorkeur langs oevers. Krakeenden zijn vrij snel verstoord door watersporters; voldoende rust in de overwinteringsgebieden is essentieel (bron: Ontwerpbeheerplan). Aangenomen kan worden dat op het open water en langs de waterkanten in de omgeving van het Meijepad regelmatig krakeenden voorkomen, zij het in bescheiden aantallen. De soort is de afgelopen decennia landelijk gezien sterk toegenomen. Dit is ook te zien aan de ontwikkeling van de seizoensmaxima in Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (zie afb. 4.9). De aantallen liggen nu met ettelijke duizenden vogels ver boven het instandhoudingsdoel van 60 exemplaren als seizoensmaximum.

4.2 Beheertypen EHS

Voorkomen beheertypen

In par. 3.3 (afb. 3.3) zijn de beheertypen in de omgeving van het Meijepad weergegeven zoals deze op dit moment in het provinciaal beleid voor de EHS als doelstelling gelden. Tijdens het veldbezoek in de zomer van 2014 is gebleken dat de huidige situatie op een aantal punten afwijkt van deze beheertypenkaart. De belangrijkste verschillen zijn:

- de kade door de Zuideinderplas is in zijn geheel aangegeven als N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland; dit type is op dit moment echter alleen aanwezig in de bermen van het huidige Meijepad, over en breedte van ca. 2 * ca. 1 meter; voor het overige bestaat de kade op dit moment overwegend uit riet, rietruigten en opslag van moerasbos; deze vegetaties kunnen in zijn geheel tot beheertype N05.01 Moeras worden gerekend;
- langs het zuidoostelijk deel van de kade zijn op dit moment in plaats van type N12.02 stroken met meer gesloten moerasbos aanwezig; dit is beheertype N14.04 Hoogveen- en laagveenbos;
- ter hoogte van moeraszone aan de zuidoostkant van de Zuideinderplas (tracégedeelte 2d: zie bijlage 4.1) is aan de noordoostkant van het fietspad beheertype N10.02 Vochtig hooiland aangegeven; ook hier is op dit moment moerasbos aanwezig (beheertype N14.04 Hoogveen- en laagveenbos).

Kwaliteitsaspecten

De kwaliteit van beheertypen wordt volgens de richtlijn 'Werkwijze monitoring en beoordeling Natuurnetwerk en Natura 2000/PAS' (Van Beek e.a., 2014) bepaald aan de hand van de volgende parameters:

- structuurkenmerken;
- flora- en fauna;
- milieu- en watercondities;
- ruimtelijke condities.

Voor de omgeving van het Meijepad zijn slechts in beperkte mate gegevens over deze parameters beschikbaar. Indien nodig kan een waarde worden ingeschat of afgeleid uit meer generieke bronnen. Voor de toetsing van de upgrade van het Meijefietspad is dit echter waarschijnlijk niet nodig.

4.3 Beschermde soorten Flora- en faunawet

Het (mogelijk) voorkomen van matig en zwaar beschermde soorten (tabel 2 en 3) wordt hier per soortgroep geschetst.

Hogere planten

In het Nieuwkoopse Plassengebied komen meerdere beschermde plantensoorten van tabel 2 en 3 voor. Het gaat hierbij om soorten als rietorchis, brede orchis, klokjesgentiaan, spaanse ruiter en waterdrieblad (tabel 2) en groenknolorchis (tabel 3). Van de meeste beschermde soorten van tabel 2 en 3 is het onwaarschijnlijk dat ze in de directe omgeving van het Meijepad voorkomen en dus zouden worden aangetast door werkzaamheden in het kader van de upgrade van het fietspad. Van enkele soorten, met name de rietorchis, valt echter niet uit te sluiten dat deze hier lokaal voorkomt.

Vissen, amfibieën en reptielen

Op grond van landelijke verspreidingsgegevens (Creemers & Van Delft, 2009), gegevens uit het Natura 2000 Beheerplan en natuurtoetsen rond de ontwikkeling van de Zuidhoek en het Meijepark (De Beer, 2007; De Beer & Nederpel, 2010) kan worden aangenomen dat de volgende soorten van tabel 2 en 3 in de Nieuwkoopse Plassen zouden kunnen voorkomen:

- vissen: kleine modderkruiper, rivierdonderpad (tabel 2), bittervoorn, grote modderkruiper (tabel 3)
- amfibieën: heikikker, rugstreeppad (beide tabel 3)
- reptielen: ringslang (tabel 2).

Van de genoemde vissoorten komen kleine modderkruiper, rivierdonderpad en bittervoorn waarschijnlijk diverse typen water in de omgeving van het Meijepad voor (zie ook De Beer & Nederpel, 2010). De rivierdonderpad maakt gebruik van stenige oevers als paai- en opgroeigebied. De grote modderkruiper wordt alleen incidenteel in de omgeving van de Nieuwkoopse Plassen gemeld. Het is onwaarschijnlijk dat zij in de buurt van het Meijepad voorkomt.

Van zowel heikikker als rugstreeppad zijn geen waarnemingen uit de (directe) omgeving van het Meijepad bekend (zie ook De Beer & Nederpel, 2010). De biotopen in de omgeving lijken voor deze soorten ook minder geschikt. Toch kan min of meer incidentele aanwezigheid in plangebied niet geheel worden uitgesloten. De ringslang komt voor zover na te gaan alleen zwervend voor in het Nieuwkoopse Plassengebied; er is geen vaste (voortplantings)populatie. Het is daarom vrijwel uitgesloten deze soort in de omgeving van het Meijepad wordt aangetroffen.

Vogels

In de directe omgeving van het Meijepad komen tal van soorten algemene en minder algemene broedvogels van oevers, moerassen, struwelen en bossen, zoals fuut, wilde eend, kleine karekiet, winterkoning, merel, zwartkop en rietgors voor (Verbeek & Boon, 2006). Hierbij zijn geen soorten met een jaarrond beschermd nest.

Buiten de broedtijd kunnen uiteenlopende soorten niet-broedvogels worden aangetroffen. Van geen van deze soorten zijn in de omgeving van het Meijepad vaste rust- of verblijfplaatsen bekend.

Zoogdieren

In de omgeving van het Meijepad komt (mogelijk) een aantal streng beschermde soorten zoogdieren voor. Dit zijn: waterspitsmuis, meerdere soorten vleermuizen, otter en noordse woelmuis. Dit zijn allemaal streng (tabel 3) beschermde soorten. Andere op grond van tabel 2 en 3 beschermde soorten zoogdieren komen naar verwachting niet in de omgeving voor (zie Mostert & Willemsen, 2008; waarneming.nl).

Waterspitsmuis

In 2012 is de waterspitsmuis enkele malen gevangen in het oostelijk deel van het plangebied. Gezien de aanwezige biotopen komt deze soort waarschijnlijk in grote delen van het Nieuwkoopse Plassengebied, dus ook in de omgeving van het Meijepad, voor.

Vleermuizen

Naast de meervleermuis (zie par. 4.1) komen in de omgeving van het plangebied waarschijnlijk de volgende soorten vleermuizen voor: rosse vleermuis, watervleermuis, laatvlieger, ruige en gewone dwergvleermuis. Het gebied kan door deze soorten vooral worden gebruikt als foerageergebied. Daarnaast kunnen trekroutes aanwezig zijn. De aanwezige biotopen zijn niet geschikt als kraam- of overwinteringsverblijf.

Otter

Sinds kort (eind 2013) komen in de Nieuwkoopse Plassen weer otters voor, mogelijk een paartje. Het is niet waarschijnlijk dat de omgeving van het Meijepad voor deze dieren een belangrijk deel van het leefgebied vormt.

Noordse woelmuis

Zie par. 4.1.

5. Mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden

5.1 Soorten en habitats met een instandhoudingsdoelstelling

Habitats

Alleen ter plaatse van de Meijegraslanden is sprake van ruimtebeslag ($550 \text{ m} \times 1,9 \text{ m} = 1.050 \text{ m}^2$); dit is ca. 0,005% van het totale oppervlak van het N2000-gebied. Er is echter geen sprake van oppervlakteverlies van habitats omdat over de hele lengte de tracés van het huidige te verbreden fietspad en van het aan te leggen wandelpad buiten terreindelen zijn gelegen waar op dit moment habitattypen met een instandhoudingsdoelstelling voorkomen (zie par. 4.1/afb. 4.2). In het tracégedeelte tussen de Zuideinderplas en het klaphek (2d; zie bijlage 4.1) bevindt zich direct aan de zuidwestkant habitatype H91D0 Hoogveenbossen. Het pad dient hier aan noordoostkant van het huidige padprofiel te worden verbreed om (mogelijke) effecten op dit habitatype op voorhand te vermijden.

Indirecte effecten op de kwaliteit van habitattypen door verstoring van typische broedvogels - voor zover deze hier al voorkomen - door extra bezoekers worden niet verwacht omdat het aantal bezoekers ten opzichte van het huidige niveau naar verwachting niet substantieel zal toenemen. De beoogde 'upgrade' van het Meijepad is primair een kwaliteitsverbetering voor de huidige gebruikers, geen uitbreiding van de capaciteit.

Door de machines die bij de aanleg worden gebruikt zal tijdens de aanleg (dus tijdelijk) een geringe hoeveelheid stikstof worden uitgestoten. Het effect hiervan op voor stikstofdepositie gevoelige habitats is naar verwachting verwaarloosbaar.

Soorten (Habitatrichtlijn)

Zeggekorfslak en groenknolorchis

Van de acht soorten met een instandhoudingsdoelstelling komen zeggekorfslak en groenknolorchis niet in de (directe) omgeving van het Meijepad voor. De relatief kleinschalige werkzaamheden t.b.v. de upgrade zullen daarom op deze soorten geen direct effect hebben. Ook indirecte effecten, bijv. als gevolg van verstoring, worden niet verwacht omdat geen substantiële toename van het aantal bezoekers wordt verwacht.

Platte schijfhoren, gestreepte waterroofkever, bittervoorn en kleine modderkruiper

De platte schijfhoren komt wel voor in de omgeving van het Meijepad. Gestreepte waterroofkever, bittervoorn en kleine modderkruiper zijn niet in de omgeving van het plangebied vastgesteld maar zouden hier gezien de biotoopeisen wel kunnen voorkomen. Deze vier soorten zijn uitgesproken waterdieren. Door de aanleg van het vlonderpad door het open water van de Zuideinderplas is tijdelijke verstoring van beide vissoorten mogelijk, vooral bij het intrillen van de palen waarop de vlonder wordt aangebracht. Mogelijk zullen deze hierdoor tijdelijk uitwijken naar waterpartijen in de directe omgeving. Het effect hiervan op populatieniveau is gezien de geringe schaal en duur van de werkzaamheden verwaarloosbaar. Doordat werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd wordt tevens de paaitijd van bittervoorn (april-juni) gemeden.

Er gaat geen oppervlak leefgebied van platte schijfhoren, gestreepte waterroofkever, bittervoorn en kleine modderkruiper verloren. De beschaduwning van het water door de vlonder heeft naar verwachting geen wezenlijk effect op het waterleven eronder omdat het water permanent wordt verversd door stroming en golfwerking en daardoor functioneert als onderdeel van het grootschalige open water van de Zuideinderplas.

Meervleermuis

Ook de meervleermuis komt in de omgeving van het Meijepad voor. Aangenomen kan worden dat de plassen aan beide zijden van de kade door de Zuideinderplas gebruikt worden als foerageergebied (zie par. 4.1). Meervleermuizen zijn gevoelig voor verstoring door licht (Haarsma, 2006, Kuijper e.a., 2008). Tijdelijke effecten kunnen geheel worden vermeden door aanlegwerkzaamheden uitsluitend overdag uit te voeren, permanente effecten door het

fiets/wandelpad ook in de toekomst niet te voorzien van straatverlichting. Mogelijk is er op dit moment sprake van een (zeer) gering effect van fietsverlichting door het huidige gebruik, omdat geen toename van het aantal gebruikers wordt verwacht is geen sprake van een effect van fietsverlichting als gevolg van de verbreding als zodanig.

Het directe effect van verlies aan foerageergebied op populatieniveau is vanwege het geringe oppervlak (ca. 1.000 m² = 0,1 hectare) op een totaal van meer dan 500 hectare zeer gering tot verwaarloosbaar (ca. 0,02%). Indirecte effecten door extra verstoring worden niet verwacht omdat het aantal bezoekers niet substantieel zal toenemen, zeker niet tijdens de nachtelijke uren waarin de meervleermuis van het gebied gebruik maakt.

Noordse woelmuis

De noordse woelmuis komt vrijwel zeker in alle rietruigtes en oevers in de directe omgeving van het huidige Meijepad voor (zie par. 4.1). Door het vlonderpad aan te leggen in het aangrenzende open water wordt voorkomen dat geschikt leefgebied van de noordse woelmuis verloren gaat. De kortgrazige berm langs de verharding van het huidige fietspad is geen geschikt biotoop. De geplande verbreding van dat pad gaat dus niet ten koste van leefgebied van de noordse woelmuis. Indirecte effecten, bijv. als gevolg van extra verstoring, zijn niet te verwachten. Tijdens de aanlegwerkzaamheden kunnen tijdelijke effecten worden vermeden door bij de verbreding van het fietspad werkzaamheden met relatief klein materieel binnen het huidige profiel van verharding en bermen uit te voeren en het vlonderpad vanaf het water aan te leggen. Als extra mitigerende maatregel kan eventueel buiten de voortplantingsperiode (april tot oktober) worden gewerkt.

Broedvogels (Vogelrichtlijn)

Van de broedvogels met een instandhoudingsdoelstelling komen in de omgeving van het Meijepad alleen rietzanger en snor voor (zie par. 4.1).

Tijdens de laatste integrale broedvogelinventarisatie in 2006 is één territorium van de snor vastgesteld direct langs het Meijepad, in de moeras(bos)zone tussen de Zuideinderplas en het klaphek naar het weiland richting het Potlood (zie afb. 4.5). Blijkbaar ondervonden de betreffende vogels geen (grote) hinder van verstoring door de gebruikers van het pad. Omdat geen substantiële toename van het aantal bezoekers wordt verwacht wordt ter plaatse geen significant effect van extra verstoring op het leefgebied van de snor verwacht. Er gaat geen biotoop verloren omdat het pad hier binnen het huidige profiel van pad en berm wordt verbreed. Effecten van aanleg kunnen geheel worden vermeden door geen werkzaamheden uit te voeren tijdens het broedseizoen. Overigens ligt het huidige aantal territoria van de snor in het gebied naar alle waarschijnlijkheid ruim boven de getalsmatige doelstelling ligt (zie par. 4.1 en afb. 4.6).

In 2006 zijn direct langs het Meijepad ca. 13 territoria van de rietzanger vastgesteld (zie par. 4.1/afb. 4.7). Door het vlonderpad door het open water aan te leggen gaat geen oppervlak leefgebied verloren. Het verstoring effect van bezoekers van beide paden zal in beperkte mate toenemen omdat de verstoring in de nieuwe situatie meer wordt gespreid door het gebruik van twee parallelle routes. Hierdoor is een geringe afname van het aantal territoria aan de noordoostkant van de kade niet geheel uit te sluiten. Omdat de rietzangers langs het Meijepad – mogelijk als gevolg van gewinning – weinig gevoelig lijken voor verstoring door wandelaars en fietsers (de soort laat zich hier tijdens de territoriale zang gemakkelijk observeren) en er geen oppervlak leefgebied verloren gaat zal dit effect naar verwachting zeer beperkt zijn of mogelijk geheel uitblijven. Op populatieniveau is dit zeker geen significant effect. Tijdelijke effecten van verstoring door aanlegwerkzaamheden kunnen worden vermeden door deze niet in het broedseizoen uit te voeren.

Niet-broedvogels (Vogelrichtlijn)

Er geldt in het Natura 2000-gebied een instandhoudingsdoel voor grote zilverreiger, kolgans, smient en kraakeend als niet-broedvogel. De twee eerstgenoemde soorten komen niet of nauwelijks in de omgeving van het plangebied voor (zie par. 4.1). Het gebied is voor deze

soorten primair aangewezen als slaappleats. Van beide soorten zijn geen slaappleatsen uit deze omgeving geen slaappleatsen bekend (zie par. 4.1).

Smient en krakeend komen wel voor op het open water in de omgeving van het pad. Door de upgrade gaat slechts een relatief gering deel van het leefgebied van deze soorten verloren. Ook is geen sprake van mogelijke effecten van verstoring omdat geen substantiële toename van het aantal bezoekers wordt verwacht. Voor deze soorten geldt overigens ook dat de huidige aantallen in het gebied (ruim) boven de getalsmatige instandhoudingsdoelstelling liggen (zie par. 4.1).

Om deze redenen kunnen significante effecten op niet-broedvogels met een instandhoudingsdoelstelling worden uitgesloten.

5.2 Wezenlijke kenmerken en waarden EHS

Het belangrijkste effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS is het oppervlakteverlies van nu aanwezige c.q. geplande beheertypen door het ruimtebeslag van het het nieuwe wandelpad voor zover deze binnen de EHS zijn gelegen. De verbreding van het fietspad vindt plaats binnen de huidige bermen van het pad en valt daarom buiten de begrenzing van de EHS (zie par. 3.3). De aanleg van het vlonderpad veroorzaakt ook geen ruimtebeslag in het betreffende beheertype (N04.02 Zoete plas), aangezien het open water eronder niet verloren gaat en mede door de verversing vanuit de rest van de plas als zodanig kan blijven functioneren.

Van ruimtebeslag is wel sprake door verbreding van het fietspad en aanleg van een nieuw wandelpad in de weiland tussen het klaphek en De Meije. Hier gaat door ruimtebeslag in totaal $0,5 * 550 + 1,4 * 550 = 1.045 \text{ m}^2$ van het agrarisch beheertype A01.01 Weidevogelgebied verloren. Vanwege de kleinschaligheid van deze verandering is het niet nodig de begrenzing van de EHS hiervoor aan te passen. Tevens is het ruimtebeslag op het totaal van het duizenden hectare grote Nieuwkoopse Plassengebied van zeer geringe omvang. Tenslotte past de verbetering van het Meijepad in het provinciale beleid om de toegankelijkheid van natuurgebieden te verbeteren. Om deze redenen wordt het hierboven beschreven ruimtebeslag door de beoogde 'upgrade' van het Meijepad niet als significant aangemerkt.

5.3 Beschermde soorten Ffw

Voor de meeste soorten beschermde planten en dieren die in de omgeving van het Meijepad (kunnen) voorkomen zijn de effecten vergelijkbaar met de effecten op soorten met een Natura 2000- instandhoudingsdoelstelling: een gering verlies aan leefgebied door het extra ruimtebeslag en mogelijk extra verstoring door verbreding van de zone die wordt gebruikt door fietsers en wandelaars.

Deze effecten brengen echter in principe geen overtreding van de verbodsbepalingartikelen van de Flora- en faunawet met zich mee. Deze bepalingen zijn gericht op het beschadigen, doden, verstoren e.d. van beschermde soorten planten en dieren en van vaste voortplantings-, rust- of verblijfplaatsen (zie par. 3.4) en daarom vooral van belang voor de aanlegfase. Als verwacht wordt dat door de aanlegwerkzaamheden verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden dient een ontheffing te worden aangevraagd (zie par. 3.4). Zoals reeds vermeld is dit niet nodig voor licht beschermde soorten (tabel 1). Ook is geen ontheffing voor mogelijke aantasting van soorten van tabel 2 indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, zoals de Gedragscode Flora- en fauna Gemeente Nieuwkoop uit 2010. In het algemeen houdt een dergelijke gedragscode in dat het (mogelijk) voorkomen van deze beschermde soorten zorgvuldig wordt onderzocht en dat, afhankelijk van de soort, een aantal mitigerende maatregelen wordt genomen.

Voor de meeste in de omgeving van het plangebied voorkomende streng beschermde soorten (vogels en tabel 3-soorten) zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk waardoor overtreding van verbodsbepalingen kan worden voorkomen:

- Vissen (bittervoorn en grote modderkruiper): omdat alleen op kleine schaal werkzaamheden in het water worden uitgevoerd kunnen effecten op beschermde

vissoorten c.q. overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden uitgesloten. Aanwezige exemplaren van deze soorten kunnen de werkzaamheden zonder problemen ontvluchten en weer terugkeren als deze zijn afgerond.

- Amfibieën en reptielen (heikikker en rugstreeppad): hoewel de biotopen ter plaatse en in directe omgeving van het te verbreden fietspad en het aan te leggen wandelpad niet erg geschikt lijken voor heikikker en rugstreeppad is het voorkomen niet op voorhand uit te sluiten. Het is daarom aan te bevelen voorafgaand aan de verbreding van het fietspad inventarisaties van deze soorten te laten uitvoeren. Indien hier dieren aanwezig blijken te zijn dienen deze voor het uitvoeren van werkzaamheden door een deskundig ecooloog te worden gevangen en overgeplaatst naar geschikt biotoop in de omgeving (zie voor een meer uitgebreide beschrijving de zgn. soortenstandaards [Dienst Regelingen, 2011a; 2011b]). Voor de aanleg van het vlonderpad in het open water is dit niet nodig omdat dit marginaal biotoop is en eventueel aanwezige dieren de werklocatie zonder problemen tijdelijk zullen kunnen ontvluchten.
- Vogels: omdat er in de directe omgeving geen vaste nest, rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn (zie par. 4.3) kan als mitigerende maatregel worden volstaan met het uitvoeren van werkzaamheden buiten het broedseizoen (voor de meeste soorten van maart t/m juli).
- Vleermuizen: in de omgeving van het Meijepad komen waarschijnlijk meerdere soorten vleermuizen voor (zie par. 4.3). Waarschijnlijk wordt het gebied alleen gebruikt om te foerageren; mogelijk zijn er ook trekroutes. er zijn vrijwel zeker geen vaste kraam-, paar-, overzomerings- of winterverblijven. Tijdelijke effecten, zoals aantasting of verstoring van foerageergebied is niet geheel uit te sluiten. Daarom wordt aanbevolen voorafgaand aan de werkzaamheden de functies van het gebied voor vleermuizen te laten onderzoeken. Aan de hand hiervan kunnen eventueel mitigerende maatregelen worden bepaald zoals het overdag of tijdens de winterrust uitvoeren van werkzaamheden of het tijdelijk creëren van biotoop (zie voor een meer uitgebreide beschrijving de soortenstandaards van [bijv.] ruige dwergvleermuis en watervleermuis [Dienst Regelingen, 2011c; 2013a]). Naar verwachting zal dit niet leiden tot substantiële belemmeringen voor de geplande werkzaamheden.
- Waterspitsmuis en noordse woelmuis: vanwege de aanwezigheid van geschikte biotopen is het voorkomen van beide soorten ter plaatse of in de directe omgeving van de geplande tracés niet onwaarschijnlijk. De kortgrazige berm langs de verharding van het huidige fietspad is geen geschikt biotoop. De geplande verbreding van dat pad gaat dus niet ten koste van leefgebied van de noordse woelmuis en waterspitsmuis. Tijdens de aanlegwerkzaamheden dienen effecten te worden vermeden door bij de verbreding van het fietspad werkzaamheden met relatief klein materieel binnen het huidige profiel van verharding en bermen uit te voeren. Tevens dient voorafgaand aan het werk op deze soorten te worden geïnventariseerd en dienen indien deze aanwezig zijn extra mitigerende maatregelen te worden genomen. Voor de aanleg van het vlonderpad geldt hier hetzelfde als voor vissen en amfibieën: omdat alleen op kleine schaal werkzaamheden in het water worden uitgevoerd kan overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden uitgesloten. Aanwezige exemplaren van deze soorten kunnen de werkzaamheden zonder problemen ontvluchten en weer terugkeren als deze zijn afgerond.
- Otter: mogelijk maken de recent in het Nieuwkoopse Plassengebied teruggekeerde otters incidenteel gebruik van de omgeving van het Meijepad. Otters zijn schuwe dieren. Als er op dit moment al sprake is van vaste rustplaatsen of nesten dan bevinden deze zich vrijwel zeker in rustige, afgesloten delen van het gebied. Omdat otters behalve schuw ook nachtdieren zijn is het uitgesloten dat otters directe schade zouden kunnen ondervinden van de aanlegwerkzaamheden. Nader onderzoek naar het voorkomen in de omgeving van het Meijepad en nemen van mitigerende maatregelen zijn niet nodig.

6. Advies aanpak vervolgtraject

6.1 Algemeen

Op dit moment zijn van de diverse planonderdelen nog geen gedetailleerde tekeningen beschikbaar. Ook is er nog onvoldoende informatie over de wijze, periode en duur van aanlegwerkzaamheden.

Voor de definitieve toetsing van het plan aan de natuurwet- en regelgeving dient voldoende gedetailleerde informatie hierover ter beschikking te worden gesteld.

6.2 Natura 2000/Natuurbeschermingswet

De verbreding van het bestaande Meijepad met 0,5 meter en de aanleg van een nieuw wandelpad van 1,4 m tussen het Zuideinde en De Meije in Nieuwkoop zal voor een groot deel binnen de grenzen van Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck worden gesitueerd. Op grond van de resultaten van deze quick scan wordt geconcludeerd dat aanlegwerkzaamheden dan wel aanwezigheid en gebruik kunnen leiden tot geringe effecten op enkele soorten met een instandhoudingsdoelstelling die (mogelijk) in de omgeving van het tracé voorkomen. Dit betreft met name bittervoorn, kleine modderkruiper, meervleermuis, rietzanger, krakeend en smient. Omdat in alle gevallen sprake is van (zeer) geringe tot verwaarloosbare effecten zal het project niet leiden tot significante aantasting van instandhoudingsdoelen c.q. de natuurlijke kenmerken van het gebied.

De keuze om het zgn. vlonderpad voor wandelaars aan te leggen via het open water van de Zuideinderplas in plaats van de rietkraag langs de kade met het huidige fietspad kan hierbij worden gezien als een belangrijke mitigerende maatregel. Op deze manier worden mogelijk significante effecten op de rietzanger en de noordse woelmuis die in deze rietkraag voorkomen vermeden.

Andere belangrijke voorwaarden waaraan bij de uitwerking en uitvoering van het project moet worden voldaan zijn:

- aanlegwerkzaamheden worden buiten het broedseizoen (maart t/m juli) uitgevoerd;
- aanlegwerkzaamheden worden overdag uitgevoerd;
- de palen voor de vlonder dienen met behulp van trilblok te worden geplaatst;
- alle werkzaamheden worden uitgevoerd op basis van een specifiek voor het project opgesteld ecologisch werkprotocol en begeleid door een ervaren ecooloog; hierbij kan worden aangesloten bij het ecologisch werkprotocol en deskundige begeleiding zoals deze in verband met de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn (zie par. 6.4).

Aan de hand van deze quick scan heeft vooroverleg plaats gevonden met het bevoegd gezag (Omgevingsdienst Haaglanden). Hieruit is gebleken dat een vergunningaanvraag op grond van art. 19d van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk is (in te dienen via vergunningen@odh.nl). Omdat in principe geen significante effecten worden verwacht zal waarschijnlijk een vergunning kunnen worden verleend en kan worden volstaan met een habitattoets c.q. verslechteringstoets. De paragrafen uit deze quick scan die betrekking hebben op de Natuurbeschermingswet kunnen daarbij als basis worden gebruikt.

Ten opzichte van deze quick scan is met name ten aanzien van de volgende onderwerpen een meer uitgebreide omschrijving c.q. onderbouwing noodzakelijk:

- planbeschrijving, inclusief nauwkeurige werktekeningen, omschrijving van uitvoeringsmethoden en planning/fasering van de diverse werkzaamheden;
- toelichting nut en noodzaak van het plan;
- onderbouwing van de verwachte geringe omvang van stikstofemissie en –depositie;
- idem, wat betreft intrillen van vlonderpalen;
- onderbouwing van de verwachting dat het aantal gebruikers van beide paden niet of nauwelijks zal toenemen;
- wijze waarop brom- en snorfietsers en mogelijke ‘hangjongeren’ worden geweerd;

- beschrijving (extra) mitigerende maatregelen c.q. natuurinclusief ontwerp;
- bij de effectbeoordeling dient nader te worden ingegaan op mogelijke beïnvloeding van de uitbreidingsopgave voor roerdomp en zwarte stern als broedvogel.

6.3 EHS

Zoals beschreven in par. 5.2 zijn de verwachte effecten op de wenselijke kenmerken en waarden van de EHS niet significant. Dit betekent dat (verdere) mitigerende maatregelen en compensatie niet noodzakelijk zijn. Omdat voor de ‘upgrade’ van het Meijepad aanleg geen bestemmingsplanprocedure noodzakelijk is (meded. gemeente Nieuwkoop) is ook in procedurele zin geen sprake van toetsing aan het EHS-kader.

6.4 Flora- en faunawet

Er worden in relatie tot de vereisten van de Flora- en faunawet bij de verbreding van het fietspad en de aanleg van het wandelpad geen substantiële knelpunten verwacht.

Wel dient de uitvoering op en adequate manier te worden voorbereid en moet bij de uitvoering zorgvuldig worden gehandeld, waarbij wat betreft soorten van tabel 2 wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode zoals die van de gemeente Nieuwkoop uit 2010.

Belangrijke aspecten hierbij zijn:

- Voorafgaand aan de werkzaamheden laten inventariseren van het geplande tracé van fiets- en wandelpad (incl. werkstroken) op voorkomen van beschermde soorten (tabel 2 en 3). Gezien de aanwezige biotopen en soorten dient deze inventarisatie te worden gericht op:
 - hogere planten (m.n. rietorchis);
 - amfibieën (m.n. rugstreeppad en heikikker);
 - vleermuizen (alle soorten);
 - overige zoogdieren (m.n. noordse woelmuis en waterspitsmuis).
- Indien hieruit blijkt dat beschermde soorten van tabel 2 en/of 3 aanwezig zijn worden geëigende mitigerende maatregelen genomen. Deze kunnen worden gebaseerd op de zgn. soortenstandaards (voor zover voor de betreffende soort beschikbaar), op een gedragscode of op de adviezen van het gespecialiseerde bureau dat de inventarisaties uitvoert.
- Indien met betrekking tot soorten van tabel 3 ondanks mitigerende maatregelen enige schade (overtreding van verbodsartikelen Ffw) niet kan worden uitgesloten dient een ontheffing te worden aangevraagd.
- werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd (september tot maart). Omdat kan worden aangenomen dat geen soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn is inventarisatie van broedvogels niet noodzakelijk.
- Er dient een op dit project gericht ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Dit dient tijdens de uitvoering van werkzaamheden op de werklocatie aanwezig te zijn, betrokken werknemers dienen op de hoogte te zijn van de inhoud ervan en dienen volgens dit protocol te handelen.
- Tijdens de uitvoering wordt door een ecologisch deskundige toezicht gehouden op de correcte uitvoering van de gedragscode en van andere mitigerende maatregelen.

Literatuur/bronnen

Afdeling Projecten en Programma's, provincie Zuid-Holland, 2014. Ontwerpbeheerplan Natura 2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' periode 2014-2019. Hoofdrapport en bijlagen.

Beek, J.G. van, R.F. van Rosmalen, B.F. van Tooren, en P.C. van der Molen (red.), 2014. Werkwijze Natuurmonitoring en –Beoordeling Natuurnetwerk en Natura 2000/PAS (+ 2 bijlagedocumenten) BIJ12, Utrecht.

Beer, R. de, 2007. Camping 'De Roerdomp' te Nieuwkoop. Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet.

Beer, R. de & V. Nederpel, 2010. Meijepark te Nieuwkoop. Inventarisatie beschermde fauna in 2010. Van der Goes en Groot, Kwintsheul/Alkmaar.

Boesveld, A., A.W. Gmelig Meyling, I. van Lente, 2011. Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2011. Platte schijfhoren *Anisus vorticulus*. Stichting Anemoon, Bennebroek.

Damm, T. & R. van 't Veer, 2010. Vegetatie- en soortkartering Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2009. Inclusief habitatkaart 2009 en soortgegevens van 2006-2008. Van der Goes en Groot, Kwintsheul/Alkmaar.

Dienst Regelingen, 2011a. Soortenstandaard Heikikker *Rana arvalis*. <https://www.drloket.nl/xmlpages/page/Invloket/actueel/document/fileitem/2201678>.

Dienst Regelingen, 2011b. Soortenstandaard Rugstreeppad *Bufo calamita*. <https://www.drloket.nl/xmlpages/page/Invloket/actueel/document/fileitem/2201676>.

Dienst Regelingen, 2011c. Soortenstandaard Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. <https://www.drloket.nl/xmlpages/page/Invloket/actueel/document/fileitem/2201880>.

Dienst Regelingen, 2013a. Soortenstandaard Watervleermuis *Myotis daubentonii*. <https://www.drloket.nl/xmlpages/page/Invloket/actueel/document/fileitem/2203627>.

Dienst Regelingen, 2013b. Soortenstandaard Noordse woelmuis *Microtus oeconomus arvalis*. <https://www.drloket.nl/xmlpages/page/Invloket/actueel/document/fileitem/2203074>.

Haarsma, A.J., 2006. Nederland 'meer' vleermuisland. Omgaan met meervleermuizen in het landschap. VZZ/Universiteit Leiden.

HOSPER e.a., 2011. Nieuwkoop. Zuidhoek & Meijepark. Stedenbouwkundig Uitwerkingsplan (SUP)/Beeldkwaliteitplan Openbare Ruimte (BKP OR)/Beeldkwaliteitplan Architectuur (BKP AR). HOSPER, Haarlem.

Kuijper, D., J. Schut, D. van Dulleman, H. Toorman, N. Goossens, J. Ouwehand & H.J.G.A. Limpens, 2008. Experimental evidence of light disturbance along the commuting routes of pond bats (*Myotis dasycneme*). *Lutra* 51 (1), 37-49.

Verbeek, R. en L. Boon, 2006. Broedvogels van het Nieuwkoopse plassengebied in 2006. Stageverslag in opdracht van Natuurmonumenten.

Bijlage 4.1

Schets huidige situatie omgeving tracé en omgeving

Bij de beschrijving van het tracé worden de volgende tracégedeeltes onderscheiden:

1. Zuideinde - Zuideinderplas (ter hoogte van Zuidhoek en Meijepark);
2. doorsteek Zuideinderplas;
3. Zuideinderplas - De Meije (tussen klaphek en het Potlood).

1. Zuideinde - Zuideinderplas

Het huidige Meijepad ligt hier op een smalle kade met grasberm (incl. pad ca. 4 m breed) omzoomd door (knot)bomen (zie foto). De aansluiting op het Zuideinde bestaat uit een relatief breed bruggetje. Links en rechts van het pad worden op dit moment het bouwplan Zuidhoek en het Meijepark gebouwd resp. aangelegd. Dit deel van het pad ligt (net) buiten het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.

Binnen dit tracégedeelte kan verder onderscheid worden gemaakt in:

- 1a. tussen Zuideinde en het noordelijke (geplande) betonpad naar het Meijepark;
- 1b. tussen de geplande betonpaden naar het Meijepark;
- 1c. tussen het zuidelijke geplande betonpad naar het Meijepark en Zuideinderplas.

2. Doorsteek Zuideinderplas

Het huidige Meijepad ligt hier over het grootste deel op een smalle kade met aan beide zijden een lage (knot)bomen met daarlangs een relatief smalle rietkraag (zie foto). Het profiel van pad en bermen is tussen de bomen rijen gemiddeld ca. 4 m breed.

Aan de noordkant zijn langs de eerste 100 m (vrijwel) geen rietkragen aanwezig maar een strook bos van 6-8 m breed. Ook aan de zuidkant wordt het pad overwegend omzoomd door moerasbos. Over een lengte van ca. 280 m varieert deze in breedte van 6 tot 30 m; langs de meest zuidelijke 120 m (tot het klaphek) zijn bredere bospercelen aanwezig. De rietkragen langs het centrale deel van deze doorsteek variëren aan beide zijden in breedte tussen 5 en 10 meter. Aan de zuidwestkant is voor de rietkraag als oeververdediging een dubbele rij palen aanwezig.

Op een aantal plaatsen zijn vanaf het pad als ontsluiting van de oever houten vlonders aangelegd (zie foto).

In het noordelijk deel van de doorsteek gaat het pad over de hoge en smalle Kwakelbrug (foto).

Binnen dit deel van het tracé kan een verder onderscheid worden gemaakt in:

- 2a. noordelijke 100 m met boomrijke bermen;
- 2b. noordelijk deel met rietkragen tot Kwakelbrug;
- 2c. middendeel met rietkragen van Kwakelbrug tot boomrijker deel;
- 2d. zuidelijke 400 m met boomrijke bermen tot klaphek.

3. Zuideinderplas - De Meije

Het zuidoostelijk deel van het pad ligt over de grootste lengte in een weiland (waar regelmatig vee wordt geweid): zie foto. Bij de aansluiting op De Meije gaat de route via een tweede klaphek langs de watertoren 'het Potlood', een bruggetje en een erf met grind naar de doorgaande weg.

Binnen dit deel van het tracé kan een verder onderscheid worden gemaakt in:

- 3a. padgedeelte via (agrarisch) weiland;
- 3b. aansluiting bij watertoren op De Meije.

Bijlage 3.1

Instandhoudingsdoelen N2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck'

Habitats

H3140 Kranswierwateren

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype kranswierwateren komt in een vorm voor die kenmerkend is voor laagvenen. Het is van oudsher een belangrijk gebied voor dit habitatype en nu vooral voor de landelijke spreiding van belang. De afgelopen jaren is enig herstel in oppervlakte opgetreden.

H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het gebied is van grote betekenis voor het habitatype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden. Na een sterke achteruitgang in de afgelopen tientallen jaren treedt enig herstel op. Het is gewenst de kwaliteit verder te verbeteren en de oppervlakte uit te breiden.

H4010 Vochtige heiden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige heiden, laagveengebied (subtype B).

Toelichting Het habitatype vochtige heiden, laagveengebied (subtype B) heeft zich in de afgelopen tientallen jaren sterk ontwikkeld en is in goede kwaliteit aanwezig. Ofschoon het gebied een van de grootste vindplaatsen vertegenwoordigt van dit subtype, zijn er goede potenties voor verdere uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit.

H6410 Blauwgraslanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het gebied is van oudsher een belangrijk gebied voor het habitatype blauwgraslanden en nu vooral voor de landelijke spreiding van belang. Het gebied hoort tot de laatste bastions waar dit eertijds in de omgeving wijd verbreide habitatype blauwgraslanden nog voorkomt. Er is nog een vrij grote oppervlakte aanwezig. De kwaliteit is overwegend matig, maar plaatselijk goed. Er zijn goede potenties voor uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit.

H6430 Ruigten en zomen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, moerasspirea (subtype A).

Toelichting Het habitatype ruigten en zomen, moerasspirea (subtype A) komt verspreid in het gebied voor op enkele percelen. De vegetatie is mede van belang voor enkele vogelsoorten en de noordse woelmuis (H1340).

H7140 Overgangs- en trilvenen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype overgangs- en trilvenen komt vooral voor in basenarm milieu. Lokaal zijn in het gebied ook voorbeelden aanwezig van het basenrijke trilveen (overgangs- en trilvenen, trilvenen (subtype A)).

H7210* Galigaanmoerassen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype galigaanmoerassen is nauw verbonden met het voorkomen van trilvenen (H7140A). Galigaan komt in dit gebied met slechts een kleine oppervlakte voor langs enkele sloten. De perspectieven voor herstel lijken gering.

H91D0*Hoogveenbossen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype is verspreid in het gebied aanwezig. Een verdere uitbreiding van het habitatype hoogveenbossen is op het moment niet gewenst, omdat dit afbreuk zou doen aan de betekenis van het gebied voor vogels en overige fauna.

Soorten (Bijlage II Habitatrichtlijn)

H1016 Zeggekorfslak

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De zeggekorfslak is op enkele locaties in het gebied aangetroffen. De soort is aangetroffen in aantallen variërend van enkele tot tientallen exemplaren.

H1082 Gestreepte waterroofkever

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Het voorkomen van de gestreepte waterroofkever is in dit gebied bekend sinds 2003. De soort leeft hier in een klein deel van het gebied waar sloten en legakkers op korte afstand van elkaar liggen. De gestreepte waterroofkever heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding en is vrijwel geheel beperkt tot laagveenmoerassen. In de Nieuwkoopse Plassen is één van de grootste populaties van Nederland aanwezig.

H1134 Bittervoorn

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De bittervoorn is op enkele plaatsen in het gebied aangetroffen. Het gebied ligt binnen het hoofdverspreidingsgebied van de soort.

H1149 Kleine modderkruiper

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De kleine modderkruiper komt voor in enkele polderwateren in het gebied. De soort verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding en komt in Nederland algemeen en wijdverspreid voor.

H1318 Meervleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Het betreft een belangrijk foerageergebied voor meervleermuizen die overdag in de gebouwen in de wijde omgeving verblijven (actieradius 10 km). Tot nu toe zijn er kraamverblijven bekend in Waddinxveen (enkele honderden dieren), Aarlanderveen, Kamerik en Nieuwveen (elk enkele tientallen tot enkele honderden dieren) en mannenverblijven in Ter Aar, Woerdense Verlaat en Kanis. Belangrijke vliegroutes naar het gebied zijn onder andere de Kadewetering, Grecht, Heinoomsvaart en de Ringvaart door Aarlanderveen.

H1340* Noordse woelmuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De noordse woelmuis verkeert landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding, waarbij ze onder meer in het Utrechts en –Zuid-Hollandse veenweidegebieden ernstig onder druk staat. In Nieuwkoop is nog wel een grote populatie van de soort aanwezig. Deze staat in verbinding met een kleinere populatie in de Kamerikse Nessen.

H1903 Groenknolorchis

Doel Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.

Toelichting De groenknolorchis komt voor op een beperkt aantal plaatsen, waar de soort groeit in een smalle gradiënt tussen oppervlaktewater en sterk door regenwater beïnvloede verlandingsvegetatie. Gezien de natuurlijke ontwikkeling van het gebied ligt een uitbreiding niet voor de hand. Omdat de bestaande groeiplaatsen door successie kunnen verdwijnen, is het wel van belang mogelijkheden voor nieuwvestiging in stand te houden.

H4056 Platte schijfhoren

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Het gebied levert een belangrijke bijdrage voor de platte schijfhoren. De platte schijfhoren is afhankelijk van veenbodems en helder voedselarm water. De soort kan op meer plaatsen en in hogere dichtheden worden aangetroffen wanneer de diversiteit aan onderwaterplanten toeneemt.

Broedvogels (Vogelrichtlijn)

A021 Roerdomp

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 6 paren (territoria).

Toelichting De roerdomp is van oudsher een gewone broedvogel van de rietmoerassen. De populatie neemt al decennia lang geleidelijk af. Voor 1970 werden geregeld ten minste 10 territoria vastgesteld. Daarna is het aantal nooit meer boven de 10 gekomen. Het gemiddelde van de jaren 1999-2003 was 2 territoria. Het aantal in de doelstelling is afgeleid van het gemiddelde van de jaren 1992-1996 van 5,8 territoria¹⁶. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding en de negatieve lokale trend is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar kan wel bijdragen aan de draagkracht in de regio Hollands-Utrechts Plassengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A029 Purperreiger

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 120 paren.

Toelichting De purperreiger is al zeker vanaf de jaren veertig broedvogel in dit gebied. In de jaren zestig en zeventig kwamen jaarlijks circa 300 paren tot broeden (maximaal 380 in 1968). Daarna daalde het aantal en vanaf 1980 werd het aantal van 200 broedparen nooit meer overschreden. Het dieptepunt werd bereikt in 1991 met 87 paren (gemiddelde 1999-2003 is 120 paren). Daarna trad weer enige toename op. In 1999-2008 broedden jaarlijks 106-140 paren (gemiddeld 125 paren). Gezien de langdurige stabiele populatie in dit gebied is behoud van het leefgebied en de populatie voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een kolonie van minstens 60 broedparen.

A176 Zwartkopmeeuw

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 9 paren.

Toelichting Buiten de Zeeuws-Hollandse delta worden zelden kolonies van zwartkopmeeuwen aangetroffen. Meestal gaat het om één of enkele paartjes in een kokmeeuwenkolonie. In de Nieuwkoopse Plassen bevindt zich de enige "kolonie" buiten de delta. Vestiging vond plaats in 1991 en maximaal werden 21 paren geteld in 1999. Het aantal in het doel is gelijk aan het gemiddelde van de periode 1999-2003. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie en het betreft een geïsoleerde broedplaats.

A197 Zwarte stern

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 115 paren.

Toelichting De zwarte stern is van oudsher een algemene broedvogel met rond 1950 nog honderden paren (in 1950 mogelijk 300 paren). Mede door het aanbod van vlotjes heeft zich in de jaren 1991-1995 een populatie van gemiddeld ruim 114 paren kunnen handhaven. Het aantal in de doelstelling is daarvan afgeleid. In de jaren 2004-2008 waren de aantallen 43-72 paren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding van de populatie en de negatieve lokale trend is een hersteldoelstelling voor het leefgebied en een populatiedoelstelling op een relatief hoog niveau geformuleerd. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie. Dit betreft aantallen gebaseerd op roepende mannetjes. Dit kan leiden tot overschatting van het aantal feitelijk aanwezige broedende vrouwtjes, omdat een en hetzelfde mannetje op ver van elkaar verwijderde plekken kan roepen waardoor er van verschillende mannetjes sprake lijkt.

A292 Snor

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 25 paren.

Toelichting De snor is van oudsher een talrijke broedvogel in dit gebied. Eind jaren zestig waren er nog 100-120 territoria in het gebied. Daarna is de populatie sterk afgenomen. In 1982 kwamen ten minste 47 territoria voor. Het aantal in het doel is afgeleid van het voorlopig

maximum van 26 territoria in 2006. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding van de populatie is in dit gebied een populatie op het recente (2006) relatief hoge niveau gewenst. Behoud van het leefgebied is daarvoor voldoende. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar kan wel een bijdrage gaan leveren aan de draagkracht in de regio Hollands-Utrechts plassenengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A295 Rietzanger

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 680 paren.

Toelichting De rietzanger is van oudsher een zeer talrijke broedvogel met honderden paren. Het is één van de grootste sleutelpopulaties van Nederland. Op basis van recente telgegevens (2006: circa 680 territoria) wordt het aantal geschat op 680 paren. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot het leefgebied en de populatieomvang, is behoud voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

Niet-broedvogels (Vogelrichtlijn)

A027 Grote zilverreiger

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 60 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen grote zilverreigers zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als slaapplek. Het gebied levert de grootste bijdrage als slaapplek binnen het Natura 2000-netwerk. Trendgegevens zijn niet beschikbaar.

A041 Kolgans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.000 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Het gebied heeft voor de kolgans met name een functie als slaapplek. Trendgegevens zijn niet beschikbaar.

A050 Smient

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.500 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Het gebied heeft voor de smient met name een functie als slaapplek en als foeragegebied. Trendgegevens zijn niet beschikbaar.

A051 Kraakeend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 90 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Het gebied heeft voor de kraakeend met name een functie als foeragegebied. Trendgegevens zijn niet beschikbaar.

Bijlage 3.2

Relevante verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.